

LETO XXII. Štev. 108

GLAVNI IN ODGOVORNI

UREDNIK

IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

DRUGI DAN DRŽAVNIŠKEGA OBISKA PREDSEDNIKA TITA V FRANCIJI

Pariško ljudstvo manifestira za prijateljstvo in sodelovanje Jugoslavije in Francije v prizadevanjih za utrditev miru

Pariz, 8. maja. Drugi dan državnškega obiska predsednika Tita v Franciji je potekel v znamenju velikih manifestacij Parižanov in njihovih mestnih predstavnikov za francosko-jugoslovansko prijateljstvo in mednarodno sodelovanje. Danes so se tudi pričeli uradni razgovori med državnškima delegacijama obeh dežel.

Opoldne so predsedniku Titu priredili svečan sprejem v palači mestnega sveta. Predsednikova soproga si je ogledala Louvre, član njegovega spremstva general Šumonja pa je položil venec pred spomenik francoskih talcev. Zvečer je bila v jugoslovanskem veleposlaništvu slovesna večerja.

Glavno mesto Francije, ki praznuje danes tudi obletnico zmage, je bilo v čast predsedniku jugoslovanske republike Titu okrašeno s tisočimi francoskimi in jugoslovanskimi zastavami. V žarkih pomladnega sonca napravi Pariz na človeka globok vtis. Vsi okrajni zgodovinskega mesta, zlasti državna in znana umetniška poslopja so okrašeni z zastavami prijateljskih dežel.

Manifestacija prijateljstva

Sinoči je bil Pariz jugoslovanskim gostom na čast svečano razsvetljen. Zgodovinski spomeniki — imponantni Slavolok zmage, visoki in vitki egiptski obelisk na trgu Concorde, starodavna cerkev Notre Dame, dalje cerkev Sacre Coeur na Montmartru in več drugih so se lesketali v pramenih svetlobe, da je bil pogled nanje veličasten.

Parižani so priredili jugoslovanskim gostom res prisrčen in prijateljski sprejem. Tudi danes so potrpežljivo čakali pred posameznimi poslopji, kjer so bili prirejeni svečani sprejemi, da bi z vzklikanjem in mahanjem z robcami pozdravili maršala Tita. V kavarni »Royal« na trgu pred poslopjem Comedie Française, kjer se je maršal Tito med svojim ilegalnim bivanjem v Parizu pred 20 leti često sestal s partijskimi sodelavci, je več fotoreporterjev snemalo mize, za katerimi je Tito sedel.

Na pariškem magistratu

Najuglednejši izvoljeni predstavniki glavnega mesta Francije so priredili danes opoldne predsedniku Titu veličasten in topel sprejem. Na širnem trgu blizu Citee, ki se še zmeraj imenuje »Trg stavek« v spomin na velike burje tradicije prebivalcev Pariza, se je zbrala vzdolž hodnikov velikanska množica prebivalcev, ki so pred prihodom predsednika Tita. Postrojena gar-

da na konjih je izkazala predsedniku Titu čast, ko je nekaj minut pred 12. uro v spremstvu predsednika Francije Cotyja prisel v palačo mestne občine, kjer

Ob sprejemu predsednika Tita na postaji Bois de Boulogne v Parizu — Od leve proti desni: soproga predsednika Tita, predsednik Tito, René Coty, Guy Mollet in Pierre Mendès-France

ga je sprejel in pozdravil župan Jacques Feron. Kakih dve sto občinskih svetnikov, med njimi tudi mnogi ministri in poslanci

ljena Pariza pozdravil predsednika Tita. Izrekel mu je dobrodoščilo, se naključje za obisk in dejal:

vanskim zdravnikom, raziskovalcem.

Pripominjam, da zanimanje Francozov za Jugoslavijo ni nič manjše od zanimanja Jugoslovancev za Francijo, kakor kaže to med mnogimi drugimi primeri tudi veliki uspeh raznih nedavnih manifestacij v Parizu, posvečenih vaši deželi: pa naj je šlo za jugoslovanski letni paviljon na pariških vselej ali za razstavno bogomilske umetnosti ali srednjeveške jugoslovanske umetnosti, ki je nedavno privabila v

globila in da bi jo na obeh straneh sistematično organizirali. Vse, kar boste ukrenili, gospod predsednik, da bi svojim rojakom še bolj olajšali učenje francoskega jezika in spoznavanje francoske kulture, bomo, o tem ste lahko prepričani, tu cenili s hvaležnostjo. Vse, kar boste ukrenili, da bi nam omogočili boljše spoznavanje in razumevanje bogatih umetniških in duhovnih dobrin Jugoslavije in njenih sodobnih pridobitev, bomo sprejeli z enako veliko hvaležnostjo.

Ne bi si upal izraziti te želje, da vaša navzočnost med nami že sama po sebi ne pomeni, da je to tudi vaša želja, in ko ne bi vedel, da je jugoslovanska vlada sklenila zgraditi — kar je najbolj simpatičen ukrep, kar si jih lahko mislimo — jugoslovanski paviljon v pariškem univerzitetnem mestu. S tem se odpirajo perspektive, ki na posebno ugoden način osvetljujejo vaše sedanje bivanje v našem glavnem mestu.

V posebno zadovoljstvo mi je, da vam na koncu, gospod pred-

Predsednik Coty izroča predsedniku Titu najvišje francosko vojaško odlikovanje

DOBRODOSLICA PREDSEDNIKA PARIŠKEGA MESTNEGA SVETA

Plodno sodelovanje v vojni in miru

»Predstavniki Jugoslavije so bili tu zmeraj sprejeti s posebno naklonjenostjo, ker je Pariz smatral za svojo sveto dolžnost, da prek njih počasti plemenito, prijateljsko ljudstvo.

Zato se veselimo, da lahko izrazimo poglavarju jugoslovanske države našo naklonjenost njegovi domovini. Njegova domovina nam je draga iz več razlogov, predvsem pa zaradi svoje velike ljubezni do svobode, o kateri so podajali nedvomne dokaze prebivalci Ilirije že pred 200 leti in ki so jo pozneje iz stoletja

v stoletje izpričevali z enako neustrašnostjo. Da ne govorimo o nedavnih dogodkih, ki so vpričo vsega sveta potrdili voljo jugoslovanskih narodov po narodni neodvisnosti, je očitno, da je ena izmed najpomembnejših in najlepših strani zgodovine njihov spontan odpor proti Hitlerjevemu nakleptom in njihova vstaja marca 1941, kakor tudi nenavadna epopeja njihovega odpora proti osnim silam, ogorčeni odpor, ki je dvignil jugoslovanske patriote proti sovražniku, ne glede na njihove osebne politične nazore.

lo junaštvo, s katerim so se takrat borili, legendarno.

»Prav tako,« je rekel Feron, »ne bomo nikoli pozabili deleža vaših rojakov in vas osebno, gospod predsednik, v porazu strahovitega nacističnega vojnega stroja. Ni naključje, da sta usodi Jugoslavije in Francije povezani. Res je razumljivo, da bi lahko podreditev ene izmed njih kakemu tujemu gospostvu samo hudo ogrožala neodvisnost druge. Prešel pa bi meje svoje vloge, ko bi vztrajal na tej plati odnosov med našima deželama in na koristih, ki jih imata skupno od utrjevanja političnih in gospodarskih stikov.

Umestno bo, če izkoristim to priložnost ter poudarim trajnost in trdnost naših intelektualnih vezi. Francoska kultura je že zgodaj vzbujala pozornost Jugoslovancev, zlasti od začetka 19. stol. Jugoslovanci so predvsem videli v Napoleonu nosilca osvobodilnega poslanstva, ki ga je francoska revolucija naslovila na svet. V Ljubljani postavljeni spomenik, ki ga vaši rojaki tako skrbno čuvajo, kar nam je zelo ljubo, še zmeraj priča o tem.

Pravica slehernega človeškega bitja do izobrazbe izvira iz deklaracije o pravicah človeka in državljana, kar velja tudi za svobodno mišljenje in izražanja. To francosko idejo pa so ljudje navdušeno sprejeli na bregovih Do-

Trdno in trajno prijateljstvo zgrajeno na temeljih skupnih bojov za svobodo

Gospod predsednik mestnega sveta, ko se vam zahvaljujem za prisrčno dobrodoščilo in veliko pozornost, izkazano meni in moji soprogi na tem zgodovinskem mestu, v navzočnosti gospoda predsednika Francoske republike, bi rad vam, prek vas pa tudi vsem uprivalstvu glavnega mesta republike sporočil tople pozdrave in izrazil prijateljska čustva v imenu narodov Jugoslavije in v svojem osebnem imenu. Menim, da ta manifestacija ni samo sijajno potrdilo prijateljskih vezi vaše preizkušene gostoljubnosti, marveč tudi zgovoren izraz prijateljskih vezi, ki vežejo naroda naših dveh dežel.

Pariz — žarišče svetovnih preokretov in zakladnica kulture

Vaše mesto je lahko po pravicah ponosno na svoj delež v fran-

coski zgodovini skupaj z vsem francoskim narodom, ki je moral v minulosti prestati trpljenje in pomanjkanje kot posledico tuje invazije, hkrati pa doživel tudi slavo in veličino, ki omogoča ustvarjalno delo v miru. V različnih zgodovinskih obdobjih je bil Pariz žarišče v boju za svobodo v dnevih velikih zgodovinskih preokretov v Franciji in po vsem svetu. Hkrati je postal tudi ena najprivlačnejših in najboga-

tejših zakladnic kulture in umetnosti naše dobe. V velikih trenutkih zgodovine je vaše svobodoljubno mesto s stalnim svojih delovnih množic in ustvarjalnostjo velikih umov in talentov bilo in ostalo iskra zavesti ne samo Francije, marveč tudi vsega človeštva. Tudi v sedanjem času prihaja iz vašega okolja potrebna pobuda in splošnem prizadevanju za okrepitev miru na svetu ter ustvaritev mednarodnega razumevanja in sporazumevanja.

Od Bastilje do Gibanja odpora

Vašemu mestu ni odmerjen samo sijajen položaj v slavni zgodovini francoskega naroda, marveč tudi v razvoju sodobnega človeštva. Pariz je postal simbol naprednih težej človeštva od trenutka, ko je njegovo ljudstvo

porušilo Bastiljo in svoj boj proti Bastilji izenačilo z bojem proti zatiranju. Kakor ste sami omenili, je s tem bojem tesno povezana deklaracija o pravicah človeka, katere ideje so se v potemtak, ko je njegovo ljudstvo

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 8. maja:

Toplo in sončno z delno oblačnostjo. V severovzhodni Sloveniji prehodna povečana oblačnost. Nočne temperature med 4 in 10, v Primorju 15, najvišje dneve do 27 stopinj C.

Potem je predsednik Feron spregovoril o vojnem obdobju od leta 1914 do 1918 in poudaril, da so bili Jugoslovanci in Francozi zanesljivi zavezniki in da bo osta-

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRED ROJSTNIM DNEVOM PREDSEDNIKA REPUBLIKE

UVOZ BLAGA ZA ŠIROKO POTROŠNJO

ŠE O REKONSTRUKCIJI INDUSTRIJE

Jutri se bo začela letna skupščina Industrijske zbornice v Beogradu, ki se bo temeljito ukvarjala z vprašanjem, kako se lotiti rekonstrukcije naše industrije.

Novi gospodarski ukrepi so omogočili, da dobe na račun zmanjšanja investicij v tovarne na razpolago večja denarna sredstva za modernizacijo in rekonstrukcijo tehnoloških procesov, za odstranitev ozkih grl itd., seveda z določenimi pogoji. Toda to delo sovpada z obdobjem, ko industrija po svetu napenja vse sile, da bi povečala delovno storilnost in znižala proizvodne stroške.

Razen tega računa zdaj industrija tudi na uporabo jedrske energije, da ne govorimo o avtomatizaciji na podlagi elektroničnega, ki že omogoča znatno večjo proizvodnjo ob sočasnem občutnem zmanjšanju izdatkov za meze in plače (avtomati nadomeščajo delavce). Zato je zdaj v večini industrijskih dežel, ki iščejo »mesto pod soncem«, problem v tem, kako znižati proizvodne stroške vsaj za 5 ali 10%, ker je to odločilno v bitki za trg.

Ker rekonstrukcije ne smemo imeti samo za zamenjavo izrabljenih strojev z novimi, marveč je treba presojati tudi iz perspektive rekonstruirane industrije, je treba omeniti primer temeljiterega proučevanja.

Znanih nam je samo nekaj primerov. Tako so na primer sladkorne tovarne temeljito razpravljale o tem, ali naj nabavljajo opremo takšno, kakršno imajo sedaj, ali pa moderne avtomatizirane naprave, ki omogočajo veliko rentabilnejšo proizvodnjo in večjo delovno storilnost.

Podoben je položaj tudi v mlinski industriji. Če bi samo zamenjali stare mlinske stroje z novimi, ki dovolijo, da bi pri mletju šle v nič znatne količine žita. Temu pa se je moč izogniti edino z modernimi napravami.

Toda dosedanja praksa v celoti ne priča o takšni orientaciji.

Nasprotno, često brez proučevanja in na hitro roko zahtevajo sredstva. Drugače rečeno, gre za to, ali bomo z denarjem, predvidenim za rekonstrukcijo, kupili stroje, ki so po svetu že zastareli in so jih izločili iz uporabe (takšne nam često ponujajo že spričo tradicije, ki nam jo je zapustila stara Jugoslavija) in s tem za pečatili usodo industrije v prihodnjih desetih letih. Ali pa bomo, nasprotno, dobro pretehtali zahteve časa in sodobne tehnične uspehe ter kupili stroje in opremo, ki bo omogočila obnovo industrijske proizvodnje na višji ravni, po nižjih cenah in s takšno sestavo, ki bi zagotovila veliko večji izvoz kakor doslej.

To spet navaja k sklepu, da običajni način pri odločanju o nakupu opreme ni prikladen. Pravzaprav gre za to, da ne zaostajamo več mnenje samo te ali one skupine, niti ne ene same ustanove, marveč da so potrebne veliko širše in javne razprave, v katerih bi bilo moč slišati različna gledišča in najti najprimernejše ureditve.

Seveda pa bi bilo treba izdati predpise, ki bi omogočili to demokratizacijo pri odločanju o tako važnem vprašanju, kot je rekonstrukcija industrije.

J. B.

Predsedniku Titu bo izročilo pozdrave vseh narodov Jugoslavije na desetisoče štafet, ki se bodo strmile v sedem glavnih

Beograd, 8. maja. (Tanjug). Prvi tekač s štafetno palico letošnje Titove štafete krene v soboto, 12. maja ob 12.30 iz Dubrovnika. V palico bo nosil pismo prebivalcev Hrvatske predsedniku republike s čestitkami k njegovemu 64. rojstnemu dnevu.

Od tega trenutka do 25. maja krene iz vseh krajev naše dežele druga za drugo na desetisoče štafet, ki se bodo strmile v sedem glavnih, katerih nosilci prihitijo 25. maja v Beograd, da bi predsedniku Titu izročili pozdrave in čestitke vseh narodov Jugoslavije.

Za štafeto Hrvatske, ki pojde iz Dubrovnika prek Splita, Zadra, Crikvenice, Pulja, Zagreba in Djakova do Beograda, kreneta štafeta Makedonije ter Bosne in Hercegovine. Stafeta Makedonije krene 14. maja iz Prilepa in

Program kongresa radiologov FLRJ

V Ljubljani bo zasedal od 23.—25. maja t. l. III. kongres radiologov FLRJ, od 25.—26. pa bo I. znanstveni sestanek kancerologov FLRJ. Radiologi bodo zborovali v domu »Maksa Perca«, kancerologi pa v predavalnici Interne klinike.

Na programu kongresa radiologov bodo obravnavali tri glavne teme, in sicer: 1. sodobne metode radiografije, 2. diagnostika in terapija malignih tumorjev ter 3. radioterapija pljučnega raka. Poleg glavnih tem pa bo na programu še 40 predavanj poljubne rentgenskiadiagnostične in rentgenskoterapijske tematike. Kancerologi pa imajo v programu dve temi: prvi dan: terapija raka vratu maternice, drugi dan: terapija raka dojke.

Hkrati s kongresom radiologov in znanstvenim sestankom kancerologov bo v prostorih »Gospodarskega razstavišča« tudi prva večja razstava rentgenskih aparatov in rentgenskih pripomočkov v Jugoslaviji. Razstavljalo bo svoje moderne rentgenske proizvode 11 podjetij iz Jugoslavije, Švedske, Nemčije, Holandske, Češkoslovaške in Italije.

Z referati bodo na kongresu poleg jugoslovanskih radiologov pri obravnavanju glavnih tem še sodelovali: prof. dr. Anton Leš z dvema asistentoma iz Centralnega rentgenskega inštituta v Grazu (Avstrija) in doc. dr. Sven Roland Kjellberg, radiolog iz Stockholma.

Razen strokovne problematike bodo na kongresu in na znanstvenem sestanku na programu še problemi organizacijskega značaja radiološke in kancerološke službe v Jugoslaviji.

Naši znanstveniki v tujini

Trije naši znanstveniki bodo maja sodelovali na mednarodnih sestankih znanstvenih delavcev. Docent ljubljanske prirodoslovno-matematične fakultete dr. Dušan Hadži bo sodeloval na VI. mednarodnem kolokviju za spektroskopijo, ki bo od 14. do 19. maja v Amsterdamu. Član Srbske akademije znanosti dr. Kosta Todorović bo sodeloval od 24. do 26. maja na I. mednarodnem kongresu za infektivno patologijo v Lyonu, akademik dr. Milan Vidmar pa na VI. zasedanju mednarodne konferenec za velika električna omrežja, ki bo od 30. maja do 9. junija v Parizu.

pojde prek Bitolja, Debra, Kumanova, Djevdjelije in Stipa do Skoplja, potem pa naprej proti Beogradu. Stafeta Bosne in Hercegovine krene istega dne iz Sarajeva prek Zenice, Tuzle, Banja Luke, Bihaca, Mostara, Tjentišta, Vlasenice in Zvornika v Beograd.

V Srbiji ponese glavno štafetno palico mladina in odrasli 17. maja iz Iriškega vena. Stafeta pojde prek Rume, Valjeva, Kokin Broda, Novega Pazara, Prokuplja, Niša, Svetozareva, Smedereva, Pančeva, Zrenjanina, Subotice in Novega Sada v Beograd.

Stafeta prebivalcev Slovenije krene 19. maja s Triglava in pripre v dveh dneh prek Jesenic, Ljubljane in Novega mesta v Samobor.

Zadnja krene republiška štafeta Črne gore, in sicer 23. maja. Iz Ivangrada pojdejo nosilci palice prek Lijeve Rijeke v Titograd in Kolašin, potem pa na Bijelo polje in Tuncle, kjer bodo prevzeli štafetno palico nosilci iz Srbije.

V Jugoslovanski ljudski armadi bodo nosilci štafetne palice v kopneni vojski, vojni mornarici in vojnem letalstvu. Kopnena vojska bo imela tri smeri: 14. maja kreneta prvi dve štafeti iz Maribora in Sarajeva, 18. maja pa iz Prilepa. Stafeta jugoslovanskega vojnega letalstva se strne 23. maja z raznih letališč v Batjnici. Stafeta jugoslovanske vojne mornarice pa krene 23. maja iz Podgorice.

Sprejem sedmih glavnih štafet bo 25. maja popoldne na velikem stadionu JLA v Beogradu. Ob tej priložnosti bo na stadionu fizikturna prireditev s pestrim programom.

To bo dvanajsta Titova štafeta. Lani je sodelovalo v štafeti nad 1.310.000 prebivalcev naše dežele, ki so v kakih 10.756 štafetah prehodili blizu 100.000 km.

Hranilno kreditno poslovanje kmetijskih zadrug je močno zaživelo

Zveza zadrug hramilnic in posojilnic prevzema razdeljevanje zadrugnih kreditov

Hranilno kreditno poslovanje kmetijskih zadrug v Sloveniji se je v zadnjem letu začelo hitreje razvijati. Od začetka lanskega leta so se hranilne vloge pri hranilno-kreditnih odsekih dvignile od 385 na 542 milijonov ob koncu leta, do konca aprila pa so narasle že na 650 milijonov, kar priča, da je hranilno poslovanje ob povezavi z organizacijo zadrugnih hranilnic in posojilnic močnejše zaživelo. Četudi slovensko zadrugništvo prednjači v državi glede razvoja hranilno-kreditnih odsekov, saj odpade na Slovenijo 82% vseh hranilnih vlog pri hranilno-kreditnih odsekih, vendar tudi v okviru naše republike razvoj ni povsod enak. Med vsemi okraji imajo zdaleč največ vlog hranilno-kreditni odseki celjskega okraja, na katere je konec leta odpadlo 250 milijonov dinarjev; tudi okraj Gorica je zaznamoval 94 milijonov vlog, okraj Maribor 61 milijonov, okraj Kranj 42 milijonov in okraj Ljubljana 40 milijonov.

Ti podatki nam pričajo, da se v polovici okrajev hranilno-kreditno poslovanje se ni prav razvilo, pa tudi v bolj razvitih okrajih se dá še nadalje poglobiti, saj je v Sloveniji od 620 hranilno-kreditnih odsekov zares aktivnih le okrog 300, medtem ko je pri ostalih 320 odsekih, ki so doslej zbrali le malo denarnih sredstev, razvoj šele v začetku ali pa se poslovanje sploh ne razvija. Skratka, so še velike možnosti, da se poživijo in utrdijo hranilno-kreditno poslovanje naših zadrug.

Z OBČNEGA ZBORA ZVEZE ZADRUGNIH HRANILNIC

O tem so v ponedeljek precej razpravljali na občnem zboru Zveze zadrugnih hranilnic in posojilnic, ki so se ga poleg 54 delegatov udeležili tudi predsednik OLO Ljubljana dr. Marijan Dermastia, generalni direktor centralne Narodne banke za Slovenijo Lavoslav Dolinšek, direktor Jugoslovanske dr. Božo Linhart in drugi. Po pozdravnih besedah predsednika Jožeta Ingoliča je podpred-

sednik Zveze Zoran Zagar v poročilu upravnega odbora poudaril doseženi napredek, krepitev gospodarske pomoči kreditnih zadrug in prevzemanje novih nalog. Kljub doseženemu napredu kaže hranilno-kreditno poslovanje kmetijskih zadrug še razne pomanjkljivosti in slabosti. Zato je Zveza lani posvetila vso skrb organizacijski krepitevi hranilno-kreditnih odsekov, izdala je navodila za njih poslovanje in organizirala inštrukcijsko službo. Posebno skrb je posvečala tudi stalni likvidnosti hranilnih vlog. Zdej pripravljajo obračunsko poslovanje zadrug s svojimi člani na temelju obračunske knjižice, ki bo olajšala obračunavanje odkupa in na kateri bo član zadruga imel svoja razpoložljiva sredstva, ob potrebi pa se bo na svojem tekočem računu lahko zadalžil za nabavo gnojil in drugih potrebščin.

V vseh okrajih Slovenije posluje zdaj 11 zadrugnih hranilnic z osmimi podružnicami. Izvršene revizije so pokazale, da so zadrugne hranilnice, ki povezujejo poslovanje hranilno-kreditnih odsekov zadrug v okraju, že usposobljene za opravljanje bančnih poslov. Čeprav so to še mlade organizacije, je bilo pri njih ugotovljeno le razmeroma malo pomanjkljivosti. Poslovanje zadrugnih hranilnic se je lani v jeseni nadalje razvilo, ko je Narodna banka prenesla na te hranilnice tudi poslovanje z obratnimi krediti, zirovnimi računi in skladi zadrugnih podjetij. Hkrati so zadrugne hranilnice prevzele tudi važno nalogo, usposobiti kmetijske zadrugne za odkupno poslovanje. Sama Zveza zadrugnih hranilnic pa bo prevzela v globalnem obsegu vse kredite za potrebe zadrugništva v Sloveniji (v obsegu okrog šest milijard din) in bo skrbela za njih pravilno razdelitev med zadrugne hranilnice.

BODIŠKA OSREDNJA KMETIJSKA BANKA NAJ SE NASLONI NA MREŽO ZADRUGNIH HRANILNIC

V diskusiji so na občnem zboru razpravljali o sistemu odkupnih kreditov, o poslovni sposob-

Kreditni za gradnjo skladišč za kmetijske pridelke

Centrala Narodne banke bo kmalu razpisala natečaj za dodelitev posojil iz kreditnega sklada za trgovino. S temi sredstvi bodo kreditirali izgradnjo skladišč za kmetijske pridelke. Investitor bo moral sodelovati na natečaju s 50 odstotki sredstev, potrebnih za skladišča in hladilne naprave.

KOVINSKI IZDELKI IN TEKSTILIJE

največji postavki v uvoznem načrtu

Beograd, 8. maja. (Tanjug). Za uvoz blaga za široko potrošnjo je bilo dodeljenih v prvem četrtletju 6.381.200.000 deviznih dinarjev v okviru letne kvote 10 milijard, iz katere je šlo 900 milijonov za nakup zdravil. V Zvezi trgovinskih zbornic, ki organizira uvoz blaga za široko potrošnjo, poudarjajo, da bo znašala devizna kvota skupaj s kompenzacijami za prva tri četrtletja od 6.800 do 7 milijard deviznih dinarjev, realizacijo kompenzacijskih poslov pa je težko vnaprej oceniti. Za zadnje četrtletje bo torej ostalo do 2 milijardi 200 milijonov deviznih dinarjev.

Če odštejemo sredstva za uvoz zdravil, revij, knjig, časnikov, filmov, gradiva za kinematografe, orodja in reprodukcijskih potrebščin za uvoz ter sredstev za potrebe turizma, tedaj ostane za uvoz blaga za široko potrošnjo 8.315.000.000 deviznih dinarjev. Od tega bomo porabili za uvoz živil 1.830.000.000, za uvoz industrijskega blaga pa 6.485.000.000 deviznih dinarjev. Največja postavka v tem uvoznem načrtu so kovinski izdelki za 2.150.000.000 in tekstilij za 2.100.000.000 deviznih dinarjev. Elektroindustrijskih izdelkov bomo uvozili za 800 milijonov, vtem ko je za uvoz izdelkov črne metalurgije in nekovin določenih po 400 milijonov. Razen tega bomo uvažali tudi reprodukcijske potrebščine, gumo, papir in kemikalije.

Devizna sredstva so namenjena uvozu doma vsega potrošnega blaga, dele za posamezne uvožene proizvode pa bodo izdelale domače tovarne ali pa bomo kupovali polizdelke, ki jih bomo dokončno izdelali doma. Namesto uvoza hladilnikov na pr. bomo porabili del sredstev za uvoz agregatov in drugih potrebščin, ostale dele pa bomo izdelali doma. Tako se bodo zmanjšali izdatki v devizah od 86 na 31 dolarjev za hladilnik z zmogljivostjo 55 litrov. Podobno prakso bomo uveljavili tudi v uvozu žice za parket, nekaterih delov za bicikle in drugih izdelkov.

Ko so na pristojnem mestu sestavljali načrt za uvoz po četrtletjih, so upoštevali, da moramo kupovati tisto blago, ki ga nimamo dovolj doma ali pa ki je slabo. Večina doslej uvoženih izdelkov ustreza povprečni kakovosti svetovnega trga, posebno dobrih izdelkov pa nismo uvažali. Med doslej uvoženim blagom slabše kakovosti je bilo nekaj južnega sadja in tekstilij, ki smo jih kupili na račun italijanskih reparacij. Na pristojnem mestu upošteva tudi potrebe sezonske potrošnje, čeprav bomo nekatere vrste blaga kupovali tudi zunaj sezone, ker dosežemo tako ugodne cene.

Dovoljenje za uvoz blaga za široko potrošnjo dobe podjetja na licitacijah, za nekatere vrste blaga pa Zvezna zunanje-trgovinska zbornica in Zveza trgovinskih zbornic sporazumno določita uvoznike. Da bi se ognili monopolističnim težnjam, je Zveza trgovinskih zbornic predlagala, naj bi v nekaterih strokah registrirali nova grosistična podjetja za uvoz blaga za široko potrošnjo.

Predlog o vrenosu nekaterih poslov v pristojnost trgovinskih zbornic

Zveza trgovinskih zbornic je nedavno predlagala Gospodarskemu odboru Zveznega izvršnega sveta, naj bi nekatere posle, ki jih zdaj opravljajo državni organi, prenesli na Zvezo oziroma na republiške in okrajne trgovinske zbornice. Tako bi med drugim v pristojnost Zveze trgovinskih zbornic prenesli izdajanje predpisov o šolanju in usposabljanju trgovinskih kadrov, pri čemer bi Zvezni izvršni svet ali kak drug organ izrekel svoje soglasje. Zveza je tudi zainteresirana na tem, da pove svoje mnenje o osnutkih predpisov, ki se tičejo uvoza in izvoza in zunanje trgovine sploh.

ODLOK ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Prepoved nočnega dela žensk v industriji in gradbeništvu

V skladu s konvencijo mednarodne organizacije dela o nočnem delu je Zvezni izvršni svet izdal odlok o prepovedi nočnega dela žensk, zaposlenih v industriji in gradbeništvu. Se pred izdajo tega odloka so to vprašanje temeljito proučili z zdravstvenimi organi in se posvetovali zaradi gospodarske strani z Zvezo sindikatov Jugoslavije in Zvezo industrijskih zbornic.

Odlok, ki se mora izvajati najkasneje s 30. junijem, prepoveduje v industriji in gradbeništvu nočno delo žensk ne glede na starost. Kot noč se šteje neprekinjen čas 11 ur, ki se mora začeti najkasneje ob 22. uri zvečer in se mora končati najpozneje ob 7. uri zjutraj. Trajanje nočnega časa določijo v podjetju delavski svet (upravni odbor), ki lahko izjemo določijo, da se začne nočni čas ob 23. uri zvečer, vendar mora v tem primeru prej slišati mnenje sindikalne organizacije in pristojne zbornice oziroma strokovnega združenja. V podjetjih s sezonskim poslovanjem in v primerih, kadar to zahtevajo posebne okoliščine, se lahko trajanje nočnega časa zmanjša na deset ur, vendar za največ 60 dni v letu.

Odlok dopušča nekatere izjeme, ki je vendar dovoljeno nočno delo žensk. Tako lahko upravni odbor podjetja dovoli tako izjemo o prekinitvi dela zaradi višje sile, ki se ne da predvideti in nima periodičnega značaja, in

kadar se dela s surovinami, ki se hitro kvarijo ter jih je treba hitro predelati. O takem sklepu pa mora upravni odbor v 24 urah obvestiti pristojno inšpekcijo dela. Zvezni izvršni svet oziroma od njega pooblaščen organ pa lahko po poprejšnjem zaslišanju centralnega sveta Zveze sindikatov in ustrezne zvezne zbornice oziroma zveze zbornic izjemno dovoli nočno delo žensk, kadar to zaradi posebne tehnične okolnosti zahtevajo interesi skupnosti. Tak odlok Zveznega izvršnega sveta se lahko nanaša na posamezno stroko, posamezno podjetje ali na posamezne obrate in poslovne enote v določenih podjetjih in gospodarskih strokah. Izda pa ga Zvezni izvršni svet bodisi na predlog okrajnega ljudskega odbora, kjer je sedež podjetja, ali na predlog republiškega izvršnega sveta oziroma na predlog posameznega podjetja ali pa na lastno pobudo. V nobenem primeru pa se ne more dovoliti nočno delo nosečih žensk in mater v času 8 mesecev dojenja.

Omeniti je še, da se nočno delo v smislu tega odloka ne nanaša na ženske, ki zavzemajo vodilno mesto ali odgovorno mesto tehničnega značaja, in na ženske, zaposlene v sanitarnih in socialnih službah, ki normalno ne opravljajo fizičnega dela. Navodila in pojasnila za izvajanje tega odloka bo po potrebi izdal sekretar za vprašanje dela in delovnih odnosov Zveznega izvršnega sveta.

DNEVNA KRONIKA

Poljski novinarji zapustili Slovenijo

Skupina sedmih poljskih novinarjev je včeraj obiskala najprej Litostroj, se tam razgovarjala z direktorjem inž. Guštinom, predsednikom delavskega sveta in upravnega odbora ter sekretarjem osnovne organizacije ZKS. Iz Litostroja so poljski novinarji odšli v Muzej NOB in si z zanimanjem ogledali vse oddelke. Popoldne so si ogledali razne kulturne in druge zanimivosti Ljubljane, zvečer pa v Operi poslušali Svarovo »Kleopatro«.

Po tridnevnem obisku v Sloveniji so poljski novinarji nadaljevali pot v Kumrovec in Zagreb.

V Sarajevu se bo jutri začel IV. kongres Zveze upodablajočih umetnikov Jugoslavije

V Sarajevu se bo jutri začel IV. kongres upodablajočih umetnikov Jugoslavije, na katerem bo razen poročila generalnega sekretarja Marka Celebonovića o delu Zveze med dvema kongresoma prebranih tudi več koreferatov o raznih problemih likov. Ustvarjanja pri nas. Prav tako bodo obravnavali tudi predloge o spremembi sedanega statuta, ki se je ob nekaterih priložnostih pokazal

kot neprikladen. Kongres bo trajal tri dni.

V počastitev kongresa bodo v Sarajevu odprli tudi zvezno razstavo, na kateri bo sodelovalo okrog 30 umetnikov iz vseh republik, razen iz Hrvatske.

Jugoslovanski izvoz v aprilu

Po še nepotrjenih statističnih podatkih je znašala vrednost jugoslovanskega izvoza aprila letos 7,5 milijard din. To je skorajda dve milijardi din več kakor v istem mesecu lanskega leta.

Seje podkomisij za šolsko reformo

Sredi tega meseca se bodo v Beogradu sestale tri podkomisije Zvezne komisije za šolsko reformo. Podkomisija za gimnazije bo začela delo 14. maja, podkomisija za strokovne šole 16. maja, podkomisija za izobraževanje odraslih pa 17. maja. Na sestankih bo govora o elaboratih, o gimnazijah, strokovnih šolah in izobraževanju odraslih.

Sovjetska sindikalna delegacija na Reki

Sovjetska sindikalna delegacija, ki je v nedeljo prispela v Opatijo, je obiskala včeraj reško ladjedel-

nico »3. maja«, zatem pa jo je sprejel predsednik OLO Reke Edo Jardaš. Delegacija je sprejel tudi predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Drago Bogdanič. Včeraj popoldne si je delegacija ogledala mesto, danes pa bo odpotovala z Reke naprej v Dugo Reso, potem pa v Zagreb.

Konec meseca skupščina zunanjetrgovinske zbornice

Letni občni zbor Zvezne zunanjetrgovinske zbornice bo 30. in 31. t. m. v Beogradu. Občni zbor je bil prej sklican za 4. in 5. april, vendar so ta datum potem preložili.

Na letnem občnem zboru bo razen analize lanskega dela, določitve nalog in izvolitve novega upravnega odbora sprožen tudi predlog o spremembi statuta Zbornice.

Posvetovanje o tekstilnih šolah

V Leskovcu je bilo včeraj vključeno dvodnevno posvetovanje predstavnikov tekstilnih šol in strokovnih združenj iz vse države. Razpravljali so o usposabljanju tekstilnega kadra in o reformi sedanjih tekstilnih šol.

DRUGI DAN DRŽAVNIŠKEGA OBISKA PREDSEDNIKA TITA V FRANCJIJI

ZAHODNI TISK O TITOVEM OBISKU V FRANCJIJI

Francoski in naši narodi enako teže po pozitivnem in konstruktivnem mednarodnem sodelovanju

(Nadaljevanje s 1 strani)
Z največjim zgodovinskim razvojem razširile na nova področja in do- bile tako svojo polno vsebino. Tudi v tem razvoju je ljudstvo Pariza aktivno sodelovalo ter čes- to prelivalo svojo kri v revolucio- narnih preobrazbah minu-

skupaj z našimi in drugimi za- vezniškimi borci na tleh naše domovine. Vsi mi se še živo spo- minjamo tudi skupnega trpljenja, ki so ga narodi naših dežel pre- stali v strahotah druge svetovne vojne. Kot dosledni pristaši idea- lov svobode in neodvisnosti niso

znamenitosti vašega lepega me- sta. Spomini na to bivanje so ostali trajno v mojem srcu.
S posebnim zadovoljstvom bi rad poudaril, da sta me sprejem in pozornost, ki sta mi ju izka- zala kot predstavniku narodov Jugoslavije mesto Pariz in nje- govo prebivalstvo, prepričala, da goji vaš narod enaka čustva, ka- kor jih goje narodi Jugoslavije do francoskega naroda in da vaš

narod kakor naši narodi želi na- daljnjo poglobljanje medsebojnih stikov tako v našo skupno korist kakor tudi za pozitivno in kon- struktivno mednarodno sode- lovanje.
Izkoriščam to priložnost, da izrazim prek vas, gospod pred- sednik mestnega sveta, prebival- cem Pariza najboljše želje za nje- hovo blaginjo in nadaljnji raz- svet.

Predsednikov dar Parizu

Pariški mestni svetniki in gostje so toplo pozdravili besede jugoslovanskega predsednika in z dolgim ploskanjem ponovno izra- zili prepričanje o trdnih vezeh francosko-jugoslovanskega prijateljstva.
Potem so gostje odšli v mali salon, kjer se je predsednik Tito vpisal v zlato knjigo obiskoval- cev Pariza. Ob tej priložnosti je predsednik mestnega sveta Feron poklonil predsedniku Titu veliko bronasto plaketo, posvečeno 2000- letnici Pariza, z vgraviranimi po- datki o razvoju glavnega mesta Francije. Tudi soprogi predsedni- ka Tita so izročili lepa darila v spomin na bivanje v Parizu.

publike generala Ganevala. Jovan- ka Broz si je poldruho uro ogledovala zgodovinske znamenit- osti v muzeju.

Danes v Versaillesu in v tovarni Dassault

Jutri, tretjega dne svojega obiska v Parizu, si bo predse- dnik republike ogledal srednjeve- ški dvorec v Versaillesu, potem pa tovarno vojnih letal »Das- sault«.

V Versaillesu se bo odpeljal s svojo soprogo in spremstvom. Versajski dvorec slovi po vsem svetu po svoji arhitekturi in le- poti okoliških parkov. V dvorcu, v katerem skrbno čuvajo bogate zaklade umetnin, so bile popisane mnoge strani francoske zgodovine za kralja Ludvika XIV. in dela francoske revolucije. Zato so dvorec spremenili v muzej z ime- nom »V slavo Francije«. Visoke jugoslovanske goste bosta spre- mljala predsednik Francoske repu- blike Coty in predsednik Zbor- nice Francoske unije Albert Sar- raut.

Predsednik Tito polaga venec pred Slavolok zmage v počastitev Nezna- nega junaka

lega stoletja, njegove težnje in pridobitve pa so bile in ostale navdihnjenje za ves svet.
Vi ste, gospod predsednik mestnega sveta, v svojem govoru oživili spomine na mnoge vezi tesnega prijateljstva in zavezni- štva med narodi naših dežel, skova- ne s stoletnimi težnjami naših narodov po svobodi in neodvisnos- ti ter z njihovo skupno krvavo in srdito borbo v dveh minulih svetovnih vojnah. Neizbrisen je spomin na vso tisto pomoč, ki jo je ljudstvo vaše dežele nudilo našemu ljudstvu v prvi svetovni vojni, ko je na desetisoče vaših rojakov žrtvovalo svoja življenja

dopustili, da bi postali sužnji, čeprav so bili zasluženi. Glasu svobodoljubne Francije ni bilo moč zadušiti ne z začasnimi vo- jaškim porazom ne s kruto oku- pacijo, in vaše Gibanje odpora je globoko odjeknilo v vrstah borcev naše narodnosvobodilne vojske.

Prijateljstvo med našima de- želama, skovano na takšnih teme- ljih, je trdnega in trajnega značaja in to prijateljstvo je bilo potrjeno v povojnem obdobju s skupnim prizadevanjem za raz- širitev medsebojnih vezi in skup- nimi težnjami po okrepljeni miru na svetu.

Predsednik Tito se je zahvalil za darila in je izročil predse- dniku pariške občine ček za 500.000 frankov s prošnjo, naj se ta de- nar porabi za socialne potrebe mesta. Hkrati je izročil tudi pred- stavnikom pariškega odbora za socialno skrbstvo 500.000 frankov kot podporo otrokom v Odporni- škem gibanju padlih Francozov.

Potem je predsednik Tito med navdušenim pozdravljanjem od- šel s predsednikom Cotyjem in predsednikom mestnega sveta Feronom v palačo Lausanne na seinskem otočku Sv. Ludvika, kjer je priredil mestni svet nje- mu na čast svečano kosilo. Ra- zen predsednika Tita, njegove so- proge in ostalih članov jugoslo- vanskega spremstva so se udele- žili kosila predsednik Francoske republike Coty, predsednik Po- slanske zbornice Le Troquier, predsednik Zbornice Francoske unije Saraut, podpredsednik Sve- ta republike Estable, predsednik Društva Francija-Jugoslavija književnik Cassou, dalje zunanji minister Christian Pineau, no- tranji minister Gilbert Jules, pre- fekt mesta Pariza Pelletier ter mnogo pariških mestnih svet- nikov.

Počastitev spomina francoskih talcev

Član spremstva predsednika republike generalni podpolkov- nik Miloš Sumonja, načelnik ka- bineta vrhovnega komandanta Jugoslovanske ljudske armade, je položil danes popoldne venec na grob francoskih talcev, ustrele- nih med drugo svetovno vojno.

Soproga predsednika jugoslo- vanske republike Jovanka Broz si je danes ogledala muzej v Lou- vru. Spremljali sta jo hči pred- sednika Francoske republike in soproga vojaškega generalnega guvernerja pri predsedniku re-

Za mednarodno zблиžanje

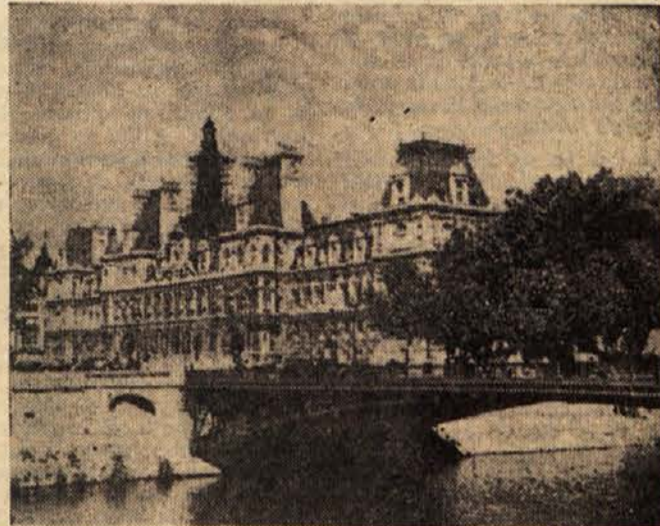
London, 8. maja (Tanjug). Londonski tisk obširno poroča o obisku predsednika Tita v Franciji. Sinočnja zdravica predsedni- ka Tita je izzvala zelo dober od- mev in tisk obširno navaja besede jugoslovanskega državnega po- glavarja. Konservativni »Daily Express« opozarja zlasti na be- sede predsednika Tita, da je treba najti nove poti za nadaljnje raz- umevanje, pri čemer ne smemo kazati nestrpnosti.

Francijo. Radijska postaja »New York Times« je pri tem opozo- rila na velik pomen tega obiska, ki bi po njej utegnil prispevati k »zблиžanju med Vzhodom in Zahodom«. Tudi listi obširno po- ročajo o prvem dnevu Titovega obiska v Parizu in »World Tele- gram« pravi, da so francoski po- litični krogi, od leve do desni- ce, navdušeno pozdravili prihod predsednika Tita. Vest o obisku predsednika Tita v Franciji je vzbudila veliko zanimanje tudi v krogih OZN.

Čestitka ob narodnem prazniku ČSR

Beograd, 8. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz- Tito je poslal predsedniku repu- blike Češkoslovaške Antoninu Zapotockemu brzojavko s čestit- kami ob češkoslovaškem narod- nem prazniku.

New York, 8. maja (Tanjug). Vse newyorške radijske postaje oddajajo na prvem mestu vesti o prihodu predsednika Tita v

Palača pariškega mestnega odbora

IZJAVA GROMIKA SODELAVCU AGENCIJE TASS

ZASTOJ V POGAJANJIH o razorožitvi in njeni medsebojni kontroli

London, 8. maja (TASS). Gromi- ko je v razgovoru s sodelavcem agencije TASS o šesttedenskem zasedanju ožjega odbora razoro- žitvene komisije OZN, ki je bilo te dni končano v Londonu, dejal, da ožji odbor ni dosegel sporazu- ma o glavnih obravnavanih vpra- šanjih. Sovjetska vlada je imela s svojim zadnjim predlogom, ki daje prednost sporazumu o obič- najnem orožju, pred očmi, da do- sedanji poizkusi za sporazum o razorožitvi v celoti niso privedli do soglasja. Ta predlog je pome- nil tudi nov način obravnavanja razorožitve.

ne da bi pri tem vztrajala na političnih sporazumih. Ni pa pri- pravljena privoliti v tak obseg razorožitve, kakršnega predlaga SZ, ker bi to izpodkopalo Atlatsko zvezo.

Nutting je poudaril, da so za- hodne velesile pripravljene spo- razumeti se o zmanjšanju oboro- žitvenih sil ZDA, SZ in Kitajske na 2,5 milijona ljudi, Velike Brita- nije in Francije pa na 750.000. Zahod ni sprejel sovjetskega predloga, naj bi tri glavne vele- sile zmanjšale svojo vojsko na 1,5 milijona ljudi, ostali dve pa na 650.000 ljudi.

Washington, 8. maja (AFP). Ameriški delegat v ožjem odboru razorožitvene komisije OZN Stassen je danes poročal pred- sedniku Eisenhowerju o london- skem zasedanju odbora. Po se- stanku je novinarjem izjavil, da je predsednik od njega zahteval, naj nadaljuje prizadevanje za do- sego sporazuma o razorožitvi.

Dejal je tudi, da bo prihod- nje leto odločilno, kar se tiče raz- orožitve. »Upam,« je rekel, »da bo naposled dosežen sporazum. Bil bi zelo blizu, če bi bila Sovjet- ska zveza pripravljena privoliti v letalsko inšpekcijo, kakor je pri- volila v inšpekcijo na kopnem.

Pred izpolnitvijo sporazumov o pomirjenju v Palestini še vrsta manjših obmejnih incidentov

Tel Aviv, 8. maja (AFP). — Po večdnevnem premirju je na meji med Izraelom in arabskimi deželami ponovno prišlo do inci- dentov. Predstavniki izraelske vojske je izjavil, da so oddelki Arabske lige iz starega dela Jeruzalema streljali na izraelski del mesta. Zrtev ni bilo. Prav ta- ko so objavili, da sta dva izra- elska vojaška avtomobila nale- tala na mine, ki so jih postavili egiptski vojaki na področju Gaze. Pri tem je bil en izraelski vojak ubit, dva pa ranjena. Iz- rael je zahteval takojšen sesta- nek izraelsko-egiptske komisije za premirje.

Egiptski polkovnik Salah Go- har, direktor oddelka za Palesti- no, je prispel v Gazo, kjer se je še danes sestel s šefom komisije OZN za nadzorstvo nad premir- jem v Palestini generalom Burn- som. Govorila sta o ukrepih za realizacijo s posredovanjem generalnega tajnika OZN Ham- marskjolda doseženih sporazu- mov o pomirjenju na izraelsko- arabskih mejah.

Z VSEH STRANI SVETA

JAPONSKA SPORAZUM S KITAJSKO O RIBOLOVU

Tokio, 8. maja. (AP). V Pekingu je bil za leto dni podaljšan sporazum med LR Kitajsko in japonskimi ribarskimi družbami o ribolovu. Sporazum določa razdelitev vzhodnega in južnega Kitaj- skega morja na 6 ribolovnih področij in tri pristanišča v obeh deželah, komor se lahko ob morebitnih okvarah zate- čejo japonske oziroma kitajske ribiške ladje.

ZSSR RAZVOJ TELEVIZIJE

Moskva, 8. maja. (AFP). Minister za radio industrijo Kalanikov je izjavil, da bodo v Sovjetski zvezi v kratkem zgra- dili velika središča za radiofuzijo, in si- cer na skrajnem vzhodu, v Sibiriji in v Srednji Aziji. Tako bo imela ZSSR do leta 1960 75 televizijskih postaj, med njimi več središč za barvno televizijo. Minister je izrazil upanje, da bo na pod- ročju radiofuzije vzpostavijena med So- vjetsko zvezo in vsemi ostalimi deželami široka izmenjava tehničnih in znanstve- nih izkušenj.

ITALIJA

BANČNI NAMEŠCENCI BODO STAVKALI

Rim, 8. maja. (Reuter). Sindikalna federacija italijanskih bančnih name- šcenc je napovedala za 11. in 12. maja stavko zaradi spora o plačah, ki ga na dosedanjih pogajanjih z delodajalci niso mogli poravnati.

Stiki v znanosti in umetnosti

Mi dobro vemo, da je bilo vaše veliko mesto ena izmed živih vezi tega prijateljstva, pobudnik in priča njegovih številnih manifes- tacij. V svojem govoru ste ome- nili nekatere izmed nedavnih manifestacij v vašem mestu, ki so bile posvečene Jugoslaviji in ki so seznanile vaše someščane z nekaterimi uspehi jugoslovanskih narodov na gospodarskem in kulturnem področju. Tudi prebiva- lci našega glavnega mesta Beogra- da ter nekaterih drugih naših mest so imeli priložnost, da se v okviru raznih manifestacij, organiziranih v minulih letih, sez- nanijo z nekaterimi vašimi edins- tvenimi uspehi na področju umetnosti, kulture in tehnike. V visokih znanstvenih in tehničnih ustanovah vašega mesta se šole-ajo in izpopolnjujejo mnogi naši študenti, mladi znanstveni delavci in strokovnjaki. In ob tej priložnosti bi rad izrazil prizna- nje in hvaležnost mestu Parizu za njegov prispevek v šolanju naših zdravnikov in drugih znan- stvenih delavcev. V celoti se stri-

njam z vašim mnenjem, da tudi krepitev medsebojnih kulturnih vezi koristi francosko-jugoslovans- kemu prijateljstvu. Mi pa bi že- leli doslej navezane kulturne sti- ke in manifestacije še bolj raz- viti, ker menimo, da tudi te pri- spevajo k vedno bolj vsestrans- kemu medsebojnemu spoznava- nju in zблиževanju narodov. Do- volite mi, da v tej zvezi izrazim svojo radost, da bo v vašem me- stu razen mnogih drugih že na- vezanih vezi med našimi narodi ustvarjena še ena z zgraditvijo doma jugoslovanskih študentov v vašem univerzitetnem naselju.

Spomini in spoznanja

Moj sedanjí obisk pri vas oživlja v meni tudi spomine, na čas, ko sem ga preživel v vašem glavnem mestu pred drugo sve- tovnjo vojno, ko je vojna nevar- nost že visela nad nami vsemi. V okoliščinah, v katerih sem bil takrat, sem imel priložnost bi- vati skoraj v vsakem vašem okraju ter spoznati življenje in

VES FRANCOSKI TISK ODOBRAVA MISLJO MIRU PREDSEDNIKA TITA

Pomen in predmet razgovorov med našimi in francoskimi državniki

Pariz, 8. maja (Tanjug). Fran- coski tisk posveča tudi danes cele strani obisku predsednika repu- blike Tita. V komentarjih se pa- riški časniki enodušno izražajo, da je obisk »najpomembnejši do- kaz trdnih vezi, ki vežejo obe deželi«. Listi ugotavljajo, da so Parižani priredili Titu enega iz- med najbolj veličastnih spreje- mov, kar jih je bil kdaj deležen

poglarvar tuje dežele. Tisk tudi poudarja, da bodo politični raz- govori »silno pomembni« sprito tega, kar potekajo v okviru bo- gate diplomatske dejavnosti na svetu.

»Obe državi težita za istim ci- ljem — za mirom,« pravi socia- listični »Populaire« in poudarja, da je že prvega dne bivanja mar- šala Tita v Parizu »prišla do izraza enako močna želja obeh dežel, da sodelujeta z vsemi ti- stimi, ki hočejo delovati za ure- ditev sedanjih svetovnih proble- mov z mirnimi sredstvi«.

»Combat« in »Franc Tireur« objavljata tudi posebna članka o Jugoslaviji in francosko-jugoslo- vanskem sodelovanju. Ki sta ju napisala senator Leo Hamon in jugoslovanski veleposlanik v Pa- rizu dr. Aleš Bebler.

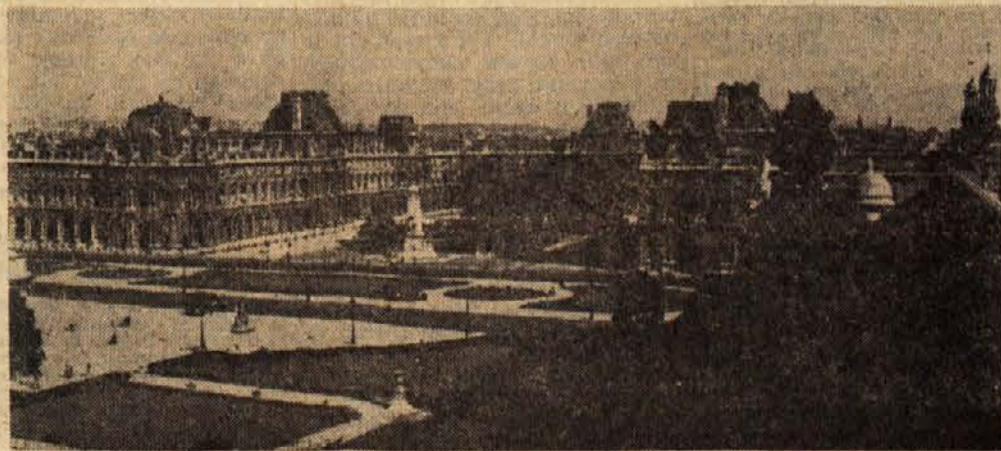
»Humanité« pa sodi, da se bodo »politični razgovori nanašali na splošne probleme odnosov med Vzhodom in Zahodom, na problem mirne koeksistence med državami z različnim družbenim in političnim sistemom, kakor

tudi na pereča evropska vpra- šanja.

Francoski tisk je redkokate- remu poglarvarju tuje države po- svetil tolikšno pozornost kot zdaj predsedniku Titu v Parizu. To zgovorno potrjujejo tudi večerne izdaje pariških časnikov, ki na celih straneh, bogato ilustriranih s fotografijami, seznanjajo bra- lce s sleherno podrobnostjo držav- niškega obiska. V francoskem ti- sku se je pojavilo tudi več pri- godnih člankov o jugoslovansko- francoskih odnosih v minulosti, kakor tudi številne reportaže o Jugoslaviji.

Nutting v Spodnji zbornici

London, 8. maja. Minister v Foreign Office Nutting je v Spodnjem domu izjavil, da je brit- anska vlada pripravljena privo- lit v določen obseg razorožitve,

Louvre

SPREMENBA V ROMUNSKI VLADI

Bukarešta, 8. maja. (AFP). Z odlo- kom Prezidija Ljudske skupščine je bil razrešen dolžnosti podpredsednik mini- strskega sveta Romunije Dimitra Pe- trescu. Petrescu je prevzel drugo stu- beno mesto.

V zvezi z novo francosko zunanjjo politiko

Bonn, 8. maja. (Tanjug). Ma- lone vsi zahodnonemški časniki objavljajo danes na uvodnih me- stih poročila o prvem dnevu obiska maršala Tita v Franciji. Časniki zlasti poudarjajo pomen francosko-jugoslovanskih razgo- vorov za nadaljnji razvoj med- narodnega položaja in za sode- lovanje med Vzhodom in Zahodom. »Frankfurter Allgemeine Zeitung« sodi v poročilu, objavljenem čez celo prvo stran, da bo obisk pred- sednika Tita »spričo nove zunanje politične smeri Francije velikega, morda pa tudi odločilnega pome- na.« »Die Welt« pa pravi v uvod- niku, da je obisk predsednika Tita še bolj pridobil na pomenu spričo bližnjega potovanja Guy Molleta in Pineauja v Moskvo, kakor tudi zavoljo razgovorov, ki jih bo pred- sednik Tito prihodnji mesec imel s sovjetskimi državniki.

Z R N A I Z N A Š E G A K M E T I J S T V A

Na pašo!

Stara kmečka pomladanska idila: črednik trobi po vasi, živina se zbira okrog njega, čreda gre v naravo, na pašo... Gmajne, ki so čez zimo samotarile med gozdovi, spet oživijo, med hribi odmevajo glasovi zvoncev in mukanje živine.

Mnogo kmečkih idil je dandanes že zastarelih in nekoristnih, medtem ko o paši lahko trdimo prav nasprotno: paša je in bo ostala vedno koristna. Živina, ki preživi del leta v naravi, je bolj zdrava in hitreje raste kakor živina v hlevih, razen tega pa je moč s pašo pripraviti tudi mnogo sena in omogočiti živini dobro krmo čez zimo. Star pregovor pravi, da »krava molze pri gobcu«. Če bi vsi živinorejci puščali živino v poletnih mesecih na pašo, bi lahko pripravili deteljo in rebrnico za zimo, in tako bi se mlečnost krav povečala v poletnih in zimskih mesecih. To bi bil vir novih, velikih količin mleka in novih dohodkov za kmete.

Pri nas pa je, žal, za pašo še vse premalo zanimanja. Izkoriščajo jo edino v gorskih krajih, medtem ko so v nižinskih krajih marsikje že skoraj pozabili nanjo. Niti državna posestva se niso še dovolj ogrela zanjo — med njimi so le maloštevilna vpeljala izkoriščanje travnikov z izmenično košnjo in pašo, čeprav se s tem zmanjša potreba po senkih in zmanjšajo stroški oskrbovanja živine.

Se manj pa je zanimanja za pašo med kmetijskimi zadrugami. Koliko je pri nas gmajn, ki so do cela neizkoriščene! Na njih raste le grmičevje in nizko drevje, ki ne daje nobenega haska. Zakaj ne bi teh gmajn preuredili in pašnike in uvedli srenjsko pašo po črednikih! Na oddaljenih pašnikih bi lahko zgradili zasilne oziroma odprte hleve in tako omogočili, da bi bila živina od pomladi pa do pozne jeseni v naravi. Praksa je pokazala, da so predsodki, da sme živina prenočevati le v zidanih hlevih, jalovi, in da živina v odprtih hlevih celo pozimi dobro uspeva.

Zato bi bilo prav, če bi o tej stvari resno razmislile vse kmetijske zadruge in izračunale, koliko bi živinorejci s pašo pripravili in kakšen bi bil napredek živinorej. Prepričani smo, da bi bil ta račun pozitiven.

»Pridelovanje semena trav in travniških stročnic«

Pri »Kmetijski knjigi« je izšla brošura »Pridelovanje semena trav in travniških stročnic«, ki jo je napisal ing. Franc Potočnik. Ta brošura bo nedvomno s pridom služila mnogim kmetovalcem, saj je znano, da je pri nas pomanjkanje dobrih travnih semen prav v teh letih zelo poredko. Znano pa je tudi to, da lahko domače seme trav in travniških stročnic zagotovi uspeh in da je doma pridelano seme najboljšo. Brošura vsebuje praktična in vsakomur razumljiva navodila za pridelovanje semen trav in travniških stročnic, zato jo priporočamo vsem kmetovalcem, zlasti pa tistim, katerih travniki in pašniki so izrpani.

Plaçni sistem naj bo tak

da bo pospeševal ne pa zaviral dvig produktivnosti

Eden izmed najbolj perečih problemov na naših državnih posestvih je pomanjkanje strokovnega kadra. Splošno je znano, da imamo kmetijskih strokovnjakov premalo, pa še tisti, ki jih imamo, niso povsod razporejeni tako, kakor zahtevajo interesi napredka kmetijstva. Mnogi kmetijski strokovnjaki se namreč branijo zaposlitve na terenu, ker jim je bolj pogodu zaposlitev na okrajnih centrih in v neproizvodnih organizacijah. To je eden izmed vzrokov, da kmetijska proizvodnja na državnih posestvih prepočasno napreduje.

Zakaj se kmetijski strokovnjaki branijo zaposlitve na državnih posestvih? Nedvomno zato, ker plačni sistem na posestvih ni tak, da bi stimuliral njihovo delo v proizvodnji. Ključ za zainteresiranje kmetijskih strokovnjakov za delo na posestvih, oziroma za prizadevanje, da bo kmetijska proizvodnja večja in cenejša, je namreč v tem, kako je urejen plačni sistem. Če je položaj kmetijskih strokovnjakov uradniški, nepovezan s proizvodnjo, njihovi prejemki ne morejo biti drugačni kakor uradniški. Strokovnjak, ki je zaposlen v proizvodnji, pa ni uradnik. Odgovornost in delovni čas sta na posestvih zahtevnejša. Zato bi bilo treba plače kmetijskih strokovnjakov vezati na rezultate proizvodnje, kar je najboljšje jamstvo za to, da bodo radi odhajali na delo tja, kjer so najbolj potrebni.

Isto velja za plačni sistem delavcev na državnih posestvih. Razlika je le v tem, da je plačni sistem delavcev že bolj urejen. Medtem ko so pred nekaj leti plačevali kmetijske delavce večidel po času, ponekod tudi z deputati, se je zdaj plačevanje po času že umaknilo plačevanju po opravljenem delu. Interesi hitrejšega na-

predka posestev pa zahtevajo, da se plačni sistem še bolj izpopolni in da vsa posestva uvedejo nagrajevanje po doseženem pridelku. Posestva, ki so ta sistem že uvedla, že čutijo njihove pozitivne rezultate. Tak sistem jim omogoča smotnejšo organizacijo in specializacijo proizvodnje ter racionalnejšo izkoriščanje razpoložljive mehanizacije in vprežne živine. Zdjaj odpade na naših državnih posestvih in enega stalno zaposlenega delavca komaj 4,1 ha obdelovalne in 6,6 ha kmetijske površine. Zato je uvedba plačevanja po ustvarjenem produktu najvažnejša naloga vseh kmetijskih pose-

stev, ki jo morajo podpreti tudi ljudski odbori.

Hkrati pa je treba odpraviti še zadnje ostanke nagrajevanja z deputati. Ponekod se izgovarjajo, da so deputati potrebni zato, ker so plače kmetijskih delavcev prenizke. Pri tem pa ne pomislijo, kakšno škodo trpi kmetijsko gospodarstvo zaradi tega, zastarelega načina nagrajevanja, ki marsikje hudo zavira rentabilnost posestev. Nedvomno je, da so plače odvisne predvsem od dviga produktivnosti — produktivnost pa lahko dvignemo predvsem z ustreznim načinom plačevanja po doseženih proizvodnih uspehih.

IZ CELJSKEGA OKRAJA

Vinogradništvo zaostaja za sadjarstvom

V okraju širijo tudi nasade jagodičevja — Letos bodo nasadi malin obsegali 49 hektarov

Kmetijske zadruge v celjskem okraju so se v minulem obdobju zainteresirale za sistematično obnovo sadovnjakov. Odbori za pospeševanje pri KZ so zadovoljivo opravili svoje poslanstvo. Med najboljšo sodijo odbori KZ Kozje, Podčetrtak, Zibika, Smarje pri Jelšah, Velenje, St. Vid pri Grobelnem, Slovenske Konjice in drugi.

Sadjarji so v minulem gospodarskem letu prijavili 310 parcel za obnovo sadovnjakov, a lokacije so bile določene za 48 hektarov novih sadovnjakov. Glede na potrebe bi vsako leto potrebovali nad 30.000 drevesc. Vodstvo zadrugne zveze in Okrajni ljudski odbor sta z velikim razumevanjem začela reševati to vprašanje. Obstoječe drevesnice dajejo premalo drevesc in bodo zato na posestvu

Mirozan gojili v bodoče več deset tisoč sadnih dreves različnih sort. Popolnoma razvita drevesnica bo imela 16 hektarov površine. Ko ocenjujejo dejavnost kmetijskih zadrug in njihovih pospeševalnih odborov za dvig sadjarstva, lahko z zadovoljstvom ugotovijo, da so na tem področju največ storile KZ Velenje, KZ St. Vid pri Grobelnem, Sv. Peter nad Medvedjim selom, Smarje pri Jelšah, Rogaska Slatina itd. Tudi zaščitna služba je bila uspešnejša, vendar v hribovitih predelih celjskega okraja primanjkuje manjših škroplinic. Sadjarji ugotavljajo, da se letno škropljenje sadnega drevja še ni uveljavilo, dasi ima le-to precej prednosti.

Lani so na področju celjskega okraja pridelali 30.000 vagonov sadja. Od tega so izvozili 210 vagonov, za industrijsko pridelavo so prodali 300 vagonov, za trg pa 600 vagonov sadja. Ostalo sadje so pridelovalci porabili za jabolčnik. Kakovostnega sadja je bilo razmeroma malo.

V celjskem okraju širijo tudi nasade jagodičevja. Za to skrbi poseben pododbor pri Okrajni zadrugi zvezi. Sedaj je na območju okraja 26 hektarov zasajenih z malinami; 16 hektarov v Saleški dolini, ostalo pa v spodnji Savinjski dolini in na obronkih Pohorja. Letos bodo z malinami zasajili nove površine, tako da jih bo skupaj 49 hektarov, ali 245.000 sadik. Razen tega bodo letos sadili tudi več črnega ribezla in jagod. V ta namen so lani uvozili več tisoč selekcioniranih sadik. Nasade jagod bodo povečali zlasti v Galiciji, ker je tamkaj zelo ugodno podnebje.

Iz Goriških Brd: novi vodovod daje dovolj vode za kuho in za živino

Koristne zanimivosti

HLADILNICE SO NA VASI POTREBNE

Ker pri nas nimamo dovolj hladilnic za poljske pridelke, nam propade povprečno 35% pridelkov na leto. Samo na Reki vržejo vsako leto v morje okoli 800 ton pokvarjenih pridelkov. Zlasti veliko potrebo po hladilnicah zgodnjih jabolkih, ostalega sadja in zelenjave, čutijo v mariborskem okraju, v Krškem, v Celju, Ilirski Bistrici, v Ptuj in v Radencih. Ne gre pa le za velika hladilna skladišča v večjih pokrajinskih središčih, zelo važne so tudi manjše hladilnice v pridelovalnih krajih. V Nemčiji n. pr. so združne organizacije v zadnjih petih letih organizirale v vaseh 320.000 hladilnih skrinj, od katerih uporablja po več zadrugniško skupaj eno. To je zelo dobra ideja. Tudi pri nas mislijo zadruge na manjše hladilnice in v preizkušnji je že protitip polhlajnega skladišča iz treh cenovnih različnih izolacijskih materialov: aluminija, suhe zemlje in suhega gramozja.

NEKAJ O POPRU

Poper poznamo kot zažubeno. To je sad parazitske plesizlike pipernigrum, ki se s svojimi korinami zajeda v druge rastline, brez katerih ne more zrasti. Pradomovina popra je Indija, gojijo pa ga tudi v mnogih drugih deželah Daljnega vzhoda (Kambodža, Indokina, Sumatra, Celebes, otočje Banda, Biliton, otok Banko). Piper nigrum daje dve vrsti popra: črni in beli poper. Iz plodov, ki jih obere pred dozoričtvo in potem posušijo, dobivajo črni poper, iz zrelih plodov pa beli poper. Piper nigrum je zelo plodna rastlina. Na plantazijah v Indokini daje od 4 do 5 tisoč kg popra na hektar.

V srednjem veku je bil poper zelo drag. Veljal je toliko kakor njegova teža v zlatu. Zato so ga nekateri dežele uporabljali namesto denarja. V primeri z njegovo srednjeveško ceno je njegova sedanja cena smešno nizka.

ŠTRILOGATA JAJCA

V Ameriki so začeli izdelovati za jajca štrioglobata lupine iz plastične mase. Posebni stroji razbijajo naravno lupino jajca, brijajo in rumenjak padeta v proizvodno štrioglobato plastično vrečko, ki se hermetično zapre. Praktični pomen takih jajc je v tem, da zavzemajo pri embaliranju in vskladiščanju za polovico manj prostornine od navadnih. Razen tega ostane jajce v plastični masi dalj časa sveže in ne razpoči pri kuhanju. Prve pošiljke sproznih jajc so na newyorškem trgu zelo hitro razprodale. Njihova cena je enaka ceni navadnih jajc, sicer pa pravijo, da bodo »proznorna jajca« celo cenejša od navadnih, ker bodo pripravili 50% prevoznih stroškov.

IZ KMETIJSKE ZADRUGE V RAČAH

Sredstva so - načrtov pa ni

Kmetijska zadruga Rače je lani imela za 118 milijonov din blagovnega prometa in pri tem ustvarila 1.924.000 din dobička, od katerega so na občnem zboru namenili precej za pospeševanje kmetijstva. Za isti namen so dali tudi 120 tisoč dinarjev, ki bi jih sicer lahko razdelili med člane zadruge.

Doslednejši načrti uporabe

sredstev za pospeševanje kmetijstva pa so zelo skromni, oziroma jih zadruga še nima. Nekaj denarja so določili za kokošjerje, da bi podprli vrzelo čiste pasme štajerske kokoši. Ostalih sredstev pa niso razdelili za določene namene niti za potrebe posameznih pospeševalnih odborov, temveč so, kot je izjavil predsednik zadruge, na občnem zboru pooblastili upravni odbor, naj gospodari z njimi.

Čeprav upravnemu odboru zadruge ni mogoče očitati nobenih pomanjkljivosti, saj je bil izvoljen šele proti koncu aprila, tako pooblastilo ni pravilno. Ob začetku letošnjih kmetijskih del bi morali vedeti vsi zadrugniki, predvsem pa odbori pospeševalnih odsekov, kje bi bilo treba začeti izboljševati kmetijstvo in kako naj zadruga to pospešuje. Pri takih načrtih bi se pospeševalni odbori borili za denar, ker bi vsak hotel, da bi na njegovem področju naredili največ; pa tudi zadrugniki bi imeli na občnem zboru mnogo povedati o tem.

Pooblastilo upravnemu odboru Kmetijske zadruge Rače, da sam odloča o uporabi sredstev za pospeševanje kmetijstva, kaže premagljivo zanimanje zadrugnikov za delo zadruge in za uporabo njenih sredstev. Posebno čudno je, da večjega zanimanja med člani zadruge ni mogel vzbuditi niti denar, ki je namenjen za njihove neposredne koristi.

Kreditni za kritje izgovb nekaterih kmetijskih organizacij

V zadnji številki Uradnega lista FLRJ je objavljen odlok o dajanju kreditov za kritje izgovb državnim kmetijskim posestvom in kmetičnim delovnim zadrugam, ki so jim bila dodeljena zemljišča iz zemljiškega fonda. Gre za kredite, ki naj bi pokrili izgube po zaključnih računih za l. 1954. Kredite bo dodeljevala Narodna banka, in sicer na predlog okraja, na katerega področju se nahaja prizadeta kmetijska organizacija. Obrestna mera za kredit bo znašala 3% letno, rok vračila pa največ pet let. Kmetijska organizacija, ki želi dobiti ta kredit, si mora predhodno priskrbeti jamstvo okraja. Če banka misli, da ji okraj ne more nuditi dovoljnega jamstva, lahko zahteva jamstvo ljudske republike.

L. Jakopič

Selekcijski poskusi kažejo našemu poljedelstvu pot napredka

Pri nas gojimo preveč različnih vrst posevkov, ki dajejo prenizke pridelke. V Sloveniji gojimo kar okoli 70 glavnih njivskih posevkov. Pšenico, n. pr., imamo posejano na 52.000 ha, koruzo na 41.200 ha in krompir na 48.000 ha. To so naše glavne kulture, poleg krmiskih in nekaterih industrijskih rastlin. Hektarski donosi pa so nizki: pri pšenici je bil lanski povprečni pridelok 11,5 stotov na ha, pri koruzi 13,9 stotov in pri krompirju 112 stotov na ha. To je malo, mnogo premalo, da bi bilo kmetijstvo rentabilno. Če bi dvignili hektarske donose pri glavnih kulturah vsaj za 10 odstotkov — koliko vagonov pšenice več bi pridelali, in koruze, in krompirja...? Potem bi bil povprečni hektarski donos pri pšenici nič večji kot 12, 65 stotov na ha, koruze 15,29 stotov in krompirja 123,2 stota, kar bi pridelovalci lahko dosegli le z nekaj več volje in znanja.

Znano je, da je pridelok odvisen od vseh proizvodnih činiteljev: če le eden od njih ni v optimumu, pomeni to znatno znižanje pridelka. Zato je naloga kmetovalcev, izboljšati vse proizvodne činitelje kolikor je le mogoče in s tem zagotoviti največji možni pridelok. To pa brez poskusov ne gre. Treba je preizkusiti vse mogoče, čeprav sta uspeh in neuspeh enako

dvomljiva: kako na primer uspevajo različne sorte posamezne kmetijske rastline v istih pogojih; kako ista sorta uspeva v različnih krajih; kako se različne prideleke iz istega semena, gojen v raznih okoliščinah in pogojih, kažejo na način gnojenja in katere vrste gnojil rodijo največji uspeh itd. Mreža poskusnih parcel je pri nas dovolj gosta, da so dobili rezultati točni, saj smo imeli samo lani v Sloveniji nad 1500 poskusov različne vrste in demonstrativnega značaja. Seveda pa se lahko najbolj zanesemo na poskuse, ki jih organizirata Kmetijski inštitut Slovenije in Ljubljanska Agromska fakulteta.

Sorta in seme odločata

Kmetovalci so hladni do vsega novega, v koristnost vsake stvari verjamejo le, ko se o tem na lastne oči prepričajo. Zato so demonstracijski sortno-gnojilni poskusi najboljša propaganda. Pri nas te poskuse izvajamo že s priznanimi sortami, katerih proizvodna vrednost je že priznana in prikladna za določen rajon. Ko kmetovalci gledajo poskusna polja ter primerjajo rast in pridelok domačih semen, ki niso iz oplemenjene sorte in ostalimi, si zase seveda takoj izberejo za naslednje leto najustreznejšo sorto. Na ta način smo pri nas do sedaj razširili najboljše razpoložljive sorte.

Rezultati lanskeletnih sortno-gnojilnih ekoloških poskusov, ki jih je organiziral Kmetijski inštitut Slovenije v Straži, na Grmu, v Staršah, v Poljčah in na Crnelcu za najbolj razširjene sorte pšenice, so tilje: povprečni hektarski pridelok vseh vrst je bil 17,85 stotov zrna na ha, po posameznih sortah pa so bili rezultati sledeči:

»Česenik« 2003	»Tasilo«	»Bavarka«	»Kadolka«	»Belinka« 831
I. 20,9	18,3	18,1	16,3	18
II. 35,8	35,2	32,9	33,5	29,5

Podatki o pridelkih posameznih sort pšenice v drugi skupini so dobili na poskusnih mestih Boštanj, Radlje, Ajševica, Maribor, Beltinci; tu pa je bil povprečni pridelok vseh sort 32,46 stotov zrna na ha.

Gornji podatki kažejo, da je v

nice prvi pomembnejši uspeh naše selekcijske dejavnosti. V povprečju vseh sort je sorta »Česenik« rodnejša za okrog 11,9%. Poskusi so tudi pokazali, da sta sorti »Česenik« in zlasti »Belinka« ekstenzivni, ker sta imeli obe v boljših pogojih relativno slabši donos, medtem ko so »Tasilo«, »Kadolka« in »Bavarka« intenzivne sorte, saj so v plodnejši zemlji relativno in absolutno povečale pridelke. Domače sorte pšenice dajejo ob enakih pogojih, če ne uporabljamo umetnih gnojil, veliko večji pridelok kakor uvožena semena. To pa zato, ker so prilagojene vsem rastnim pogojem v kraju, bolje izkoriščajo zalogo hranilnih snovi v tleh, medtem ko so tuje vajene le boljših pogojev. Udomačene sorte so tudi odpornejše proti boleznim. Toda sort, ki bi v vseh okoliščinah in v vseh pogojih najbolj uspevale, ni; vsaka najbolje obrodi tam, kjer so zanjo najbolj ustrezni pogoji. Pri krompirju je celo tako, da sta višina pridelka in odpornost proti boleznim navadno tem večja, čim slabša je kakovost krompirjeve sorte.

Gnoj je važen rastni činitelj

Poskusi raznih načinov gnojenja so dali tele zaključke: jesensko dopolnilno gnojenje z umetnimi gnojili vseh treh skupin poveča pridelok pri vseh sortah in na vseh zemljiščih, čeprav ne pri vseh enakih. Jesensko vsestransko gnojenje z dodatnim spomladanskim gnojenjem, hitro delujočimi dušičnimi gnojili, je le pri nekaterih sortah bolj učinkovito.

Samo pomladansko gnojenje s hitro delujočimi umetnimi gnojili pa povzroči bujnejšo rast, za več dni zakasni zorenje ter pospeši razvoj rje in plevla. Poskusi z dopolnilnim gnojenjem pri prvi skupini (Straža, Grm...) so na slabši zemlji dali povprečno za 470 kg večji pridelok na ha, v drugi skupini poskusov (Boštanj, Radlje...) na boljši zemlji pa se je pridelok povečal za 610 kg na ha. Lani je 1 kg dušika v gnojilu povečal pridelke pšenice za 30 kg zrna.

Vpliv zemlje na pridelok

Na količino in kakovost pridelka ima razen sorte zelo velik vpliv tudi zemlja. Zemlja vpliva tudi na obliko, debelost, izenačenost in barvo pridelkov. Na večini poskusnih parcel so bili lanske pridelki na težji zemlji za petino večji, kakor na lahki zemlji. Zrnje s parcel, ki niso bile gnojene z umetnimi gnojili, dosega višjo hektolitrsko težo. Vpliv zemlje na pridelok pa je najbolj viden pri krompirju. Seme krompirja iste sorte, toda posajen v različnih krajih, rodi med seboj zelo različne oblike gomoljev in celo po okusu se razlikuje. Nasprotno pa si postane krompir vseh sort, pridelan na eni in isti zemlji, po videzu podoben. Za količino pridelka je zlasti važen tudi način sajenja krompirja, ker ni vseeno, ali ga sadimo v jarke, v jamice, v brazde ali preprosto pod motiko.

Krompir je naša najvažnejša vrtnina

V Sloveniji se je že posrečilo zbrati iz mešanice krompirjevih sort tisto, ki so za naše prilike najbolj primerno. Ker pa je krompir zelo podvirjen boleznim izrojanja, je bilo treba ugotoviti ukrepe, ki najbolj vplivajo na ohranitev zdravja in na povečanje pridelkov. S poskusi so strokovnjaki ugotovili:

Siljenje krompirja pred saditvijo poveča pridelok pri vseh sortah in v

Na paši

OD VELIKIH K MANJŠIM KONSTRUKCIJAM

»Takole je,« mi je pripovedoval ing. Gajšek, »zadnji čas je bil, da smo zmanjšali investicije in začeli misliti na večjo proizvodno blago za tržišče. Vsi — jaz in vi — smo občutili preobsežno trošenje denarja za investicije. V gospodarstvu moramo nove ukrepe samo pozdraviti.«

Malce nenavaden uvod, ki ga v »Metalni« nisem pričakoval. In zakaj ne? Zato, ker je »Metalna« isto naše veliko podjetje, ki je zraslo v povojnem času prav zato, da bi s svojo proizvodnjo pomagalo zgraditi velika podjetja po vsej državi. Skratka: investicije in »Metalna« sta dva zelo sorodna pojma. Z letošnjim letom, ko so investicijska dela zmanjšana, se je moralo to nujno poznati tudi v proizvodnji »Metalne«. Letos ni več potrebnih toliko velikih težkih konstrukcij, investitorjev je manj, denarna sredstva za investicije pa so smotrno prikrajšana.

»Da, ta nagel preokret nas je občutno prizadel,« je razložil ing. Gajšek. »Težave so nastale v tem, ker smo že precej surovin nabavili, mnoge konstrukcije končali, ali pa bili sredi dela, da jih dokončamo. Naši odjemalci so pa nas z vseh strani države obveščali: »Naročenega blaga ne sprejmemo. Stop. Naše naročilo stornirajte. Stop. Za plačilo vrtljivih žerjavov nimamo denarja. Stop.«

Ni bilo lahko v »Metalni« sredi teh »stopov«, ki so bombardirali podjetje z vseh strani. »Veliki«, ki so pred leti tudi veliko naročali, so postali v svojih naročilih majhni, ali pa so se čisto izgubili. Jasno, povsem se delo na izdelavi velikih konstrukcij ni končalo in bo z leti spet naraslo.

Nov položaj, ki je nastal, je zahteval od »Metalne«, da najde nove odjemalce, da razširi proizvodnjo. Na odprtem skladišču so morali konzervirati mnoge konstrukcije; kar dvajset letov na primer, ki so bili namenjeni gradbenim podjetjem, je običajno v

ZOBISKA V MARIBORSKI »METALNI«

podjetju in morajo čakati, da bodo lahko kdaj zaškrpali na gradbiščih.

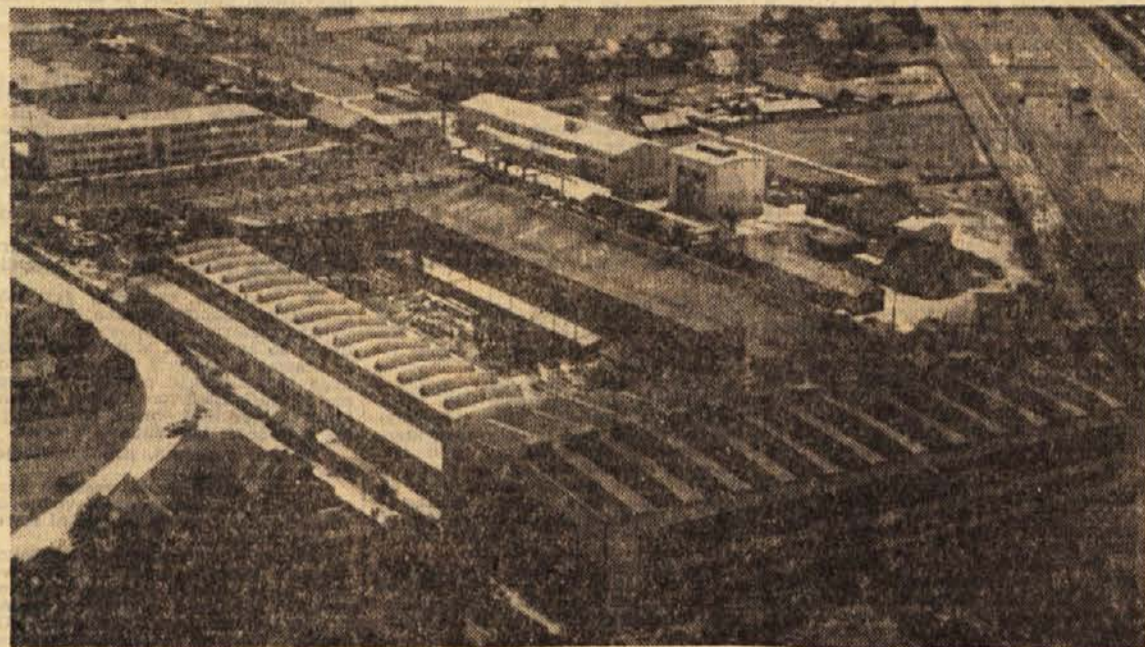
KAJ IN KAKO PROIZVADJATI?

Velik del vložnih obratnih sredstev je »zamrznik« v blagu, ki ni našlo poti do odjemalcev.

V »Metalni« so si na jasnem, kam morajo usmeriti proizvodnjo, da bodo lahko uspeli. Ovirajo pa jih še nekatere težave, ki jih morajo odstraniti, da bo proizvodnja stekla, kot je treba. Nujno potrebujejo žarilno peč. Kadar imajo opravka z velikimi cevovodi, je

sti še, ker mislijo v tem času v podjetju prečistiti strojne naprave, izvesti remonta dela in inventuro zalog.

»Metalna« si je v poslednjem času že opomogla od prve krize, ki jo je prizadela na začetku leta. Posledice so sicer še občutne, sčasoma pa bodo odpravljene. »Seveda ne smete zapisati, da imamo dovolj naročil,« je svetoval direktor ob slovesu. Toda po tem, kako se v podjetju stvari razvijajo,

Kazalec na finančnem barometru podjetja je nevarno zdrknil navzdol. To se zdaj pozna in bo treba zadevo še popraviti. Kljub temu so v »Metalni« dokaj naglo razumeli, kje je treba iskati rešitev.

»Naš izhod je v tem, da se približamo s svojimi proizvodi lahki industriji. Naša tovarna sicer ni bila urejena za serijsko proizvodnjo, vendar bomo morali delno presedlati na serijsko proizvodnjo. Kot tretje, kar nam preostane, pa je, da povečamo izvoz.«

Tako ing. Gajšek. Kaj pa je od tega že napravljeno? Serijsko so začeli v sodelovanju z bližnjim Tovarnom avtomobilov izdelovati avtomobilske prikolice. V pripravi je serijska proizvodnja vagonet za rudnike in druga rudarska oprema. Izdelovati bodo začeli jeklenke (za propan in butan plin), žerjave z manjšo nosilnostjo in razne cevaste konstrukcije. Dosedanji izvoz, ki je znašal okrog 6% proizvodnje, bi radi povečali na kakih 20%. Zdej sodelujejo pri gradnji centrale v Pakistanu. Čile se zanima za njihove žerjave, konkurirajo pa tudi na licitacijah v državah Bliznjega vzhoda. Da bi bili sposobni konkurence, stopajo v kooperacijske odnose z različnimi podjetji v Avstriji, Švici, Italiji in s Kruppom v Nemčiji. Tako se strokovno osebje podjetja seznanja s sodobnimi konstrukcijskimi načrti in načini praktičnega in cenenejšega konstruiranja in montaže.

mnogokrat vprašanje, kje bi jih žarili. Pogosto morajo z njimi preko meje in to stane devize. Pa še nova trafostacija je potrebna, ker je sedanja preveč obremenjena. Potrebujejo tudi peskarno in novo tlačno napravo.

VEČ VISOKOKVALIFICIRANIH DELAVCEV

»Za nas je najvažnejše, da imamo dovolj inženirjev in visokokvalificiranih delavcev,« je poudaril sekretar podjetja. »Način naše proizvodnje je tak, da brez dobrih načrtov ne gre. Nam primanjkuje inženirjev, pa tudi kvalificiranih varilcev, monterjev, zakovničarjev in mehanikov. Težave pri zaposlovanju novih delavcev nastanejo predvsem zaradi pomanjkanja stanovanj. Tovarna je sicer zgradila svojo stanovanjsko kolonijo, žal pa je v stanovanjih precej ljudi, ki ne delajo v našem podjetju.«

Te ovire sicer ne bodo mogli sami odpraviti, pomanjkanje stanovanj v Mariboru je menda najhujše v državi. Zaradi njega trpi skoraj vsa mariborska industrija. Tudi v »Metalni« se okrog dve sto delavcev prevaža z vlaki, avtobusi ali s kolesi na delo s podeželja. Kam pa naj bi dali še sto kvalificiranih delavcev, ki jih potrebujejo, je težko reči.

Letos so v podjetju uvedli novost: od 26. julija do 12. avgusta bo kolektivni dopust vsega kolektiva. Menijo, da bodo s kolektivnim dopustom bolj uspeli, zla-

lahko rečemo, da bodo kovinarji s Teznega rešili svoje naloge, kot so pred leti znali ustvariti gigantne konstrukcije za mostove, hidrocentrale in industrijska podjetja po vsej Jugoslaviji.

Šola in dom v medsebojnem pogovoru

Na Pilištanju je že nekaj let nižja gimnazija, ki je kulturno raven našega kraja močno dvignila. Roditeljski sestanki so vedno dobro obiskani, večina staršev se za uspehe svojih otrok zelo zanima. Dokler ni bilo kmetijsko-gospodarske šole, so starši vedno želeli, da bi na gimnaziji uvedli tudi pouk o kmetijstvu. Pred kratkim je pa prvi letnik te šole že uspešno zaključilo 32 učencev. Ljudje so pozdravili tudi ustroj enotne osemletne šole, ki bo nadaljevanjem učencem omogočila nadaljevanje šolanja. Starši želijo, da bi gimnazijske razrede postopoma ukinitili, da bi današnji prvošolci še lahko doma končali četrti razred.

Uspehi učencev iz internata so seveda boljši kakor ostalih otrok, ki morajo dostikrat, ko pridejo iz šole, seči po poljskem orodju in se učiti šele zvečer pri luči.

Zenske pa žele, da bi v šoli uvedli za deklice obvezen pouk ženskih ročnih del.

Na šoli je osem učiteljic in nobenega učitelja. S prihodnjim šolskim letom bodo gotovo spet

spremembe. Naši ljudje cenijo uspehe tamkajšnjih učiteljic, vendar želijo, da bi prišla na šolo vsaj ena moška moč, če že nikakor ni mogoče namestiti dveh.

Kadar bodo na razpolago sredstva, bo treba pričeti graditi novo šolo v Lesičnem, za katero so načrti že izdelani in tudi prostor je določen. Stara šola je tesna, prostori so nezdravi, v šoli ni vodovoda in še razne druge pomanjkljivosti so, ki jih bo odpravila le nova šola. F. C.

Vodovod in cesta — potrebni v Velenju

Minulo nedeljo so v Velenju na seji, ki jo je sklical iniciativni odbor, ustanovili vodovodno zadružno. Naloga zadruge bo, še letos napeljati vodovod v Staro Velenje. Tam so razmere prav kričeče. Prebivalci tega trga hodijo več sto metrov daleč po vodu.

Do ustanovitve je prišlo na pobudo Krajevnega odbora. Sredstva za vodovod bodo zbrali iz prispevkov za deleže. Tako bo vsak lastnik plačal za delež 2000 dinarjev, vsak najemnik pa 1000 dinarjev. Podjetja bodo prispevala za delež po tisoč dinarjev. Izračunali so, da bodo zaslužili s prostovoljnimi delom milijon dinarjev.

Ob koncu seje so se pogovarjali tudi o rekonstrukciji ceste, ki drži skozi trg. Pozimi je blatna, poleti pa prašna. Vsi večji lokali in podjetja so v starem delu trga, prav zato je še tembolj potrebno, da bi tudi ta del ceste, ki drži od Stare vasi skozi trg čimprej tlakovali in tako olepšali Velenje. Za vodovod in za cesto pa bo treba najti sredstva.

Iz Novega mesta

S 1. majem se je gradbeno podjetje »Gradnje« združilo s SGP »Pionir« v eno podjetje, ki je osnovalo za področje mesta samostojno remonto skupino. Pri podjetju zagotavljajo, da bodo lahko izvrševali remonta dela in ostale usluge gradbene stroke po najnižjih cenah zaradi majhnih režijskih stroškov. Ikrajni je Pionir odprl svoje stranske obrate, predvsem mizarstvo delavnico, mehaniko-kovinarski obrat in kamnosečstvo vsem naročnikom. Dosedanja stranske delavnice so s tem postale obrati odprtega tipa in sprejemajo vsa naročila za staveno in pohištveno mizarstvo, za popravilo strojev vseh vrst, popraviljo avtomobile in izvršujejo vsa ključavničarska, kleparska in ostala dela. Podjetje je vpeljalo tudi lokalno avtomobilno progo Zaha vas—Briljin, na kateri promet stalno narasča.

B R A L C I N A M P I S E J O

Zakaj v Zagorju še ni javnega kopališča

Tečen Rdečega križa je najbolj primeren čas, da razen ostalih zdravstvenih vprašanj načnemo tudi vprašanje javnih kopališč. To vprašanje je v Zagorju precej pereče, zato je treba o tem napisati nekaj več.

Takoj po osvoboditvi so v Zagorju

Prometna nesreča

V Stanežicah pri Sentvidu nad Ljubljano se je v ponedeljek popoldne pripetila hujša prometna nesreča. Kolesarka Franciška Bučan iz Vilmarjev se je peljala skozi Stanežice v smeri proti Mednemu po desni strani ceste. Za njo je pripeljal motorist Boris Florjančič. Pred hišo št. 54 pa je kolesarka nenadoma prečkala cesto, ne da bi se prepričala, če je cesta zadaj prosta. Motorist je začel zavirati, vendar motorna kolesa ni mogel ustaviti ter je zato podrl kolesarico, ki je dobila hujše poškodbe na lobanji.

GOSPODARSKI PROBLEMI KANALSKE DOLINE

Začeti je treba smotrno obnavljati sadjarstvo

Ob občnem zboru splošne kmetijske zadruge v Kanalu ob Soči

Na nedeljskem občnem zboru splošne kmet. zadruge v Kanalu ob Soči sta bili v središču poročil in razprave dve najvažnejši nalogi za nadaljnji gospodarski razvoj Kanalske doline: intenzivna obnova sadjarstva in zboljšanje živinoreje. Sadjarstvo in živinoreja sta v teh krajih že sedaj od vseh kmetijskih panog najbolj razviti, toda številne možnosti so še neizkoriščene. Sadjarstvo in živinorejo bo pa tre-

majhni občutljivosti za spremembe temperature in za druge zunanje vplive.

Sedaj pridelajo v Kanalski dolini okrog 200 vagonov jabolk na leto. Sadovnjaki pa so izčrpani, zanemarjeni in stari in je zato pridelek vsako leto manjši. Temu vprašanju so doslej posvečali premajhno skrb, kar se je maščevalo pridelovalcem. Z intenzivno obnovo sadjarstva in zlasti ureditvijo novih plantažnih nasadov na večjih površinah, bi bilo moč pridelek povečati vsaj za šestkrat.

PREDNOSTI VELIKIH PLANTAŽNIH NASADOV

Poset v Kanalski dolini je majhna in razdrobljena in tako tudi sadovnjaki. Vzdrževanje majhnih sadovnjakov pa je pre-

v zadnjem letu posvečati največjo skrb urejanju sadovnjakov na večjih površinah.

Kmetovalci so zamislili o večjih sadovnjakih, kljub nekaterim pomislekom in predsodkom, v glavnem ugodno sprejeli. V Seničkem bregu bodo v prihodnjih nekaj letih na primer zrigolali 10 hektarov strujenih sadovnjakov, v Anovem okrog 3 ha in tako dalje. Zadruga je nedavno prevzela tudi bivšo ekonomijo na Gradu, kjer bodo uredili velik poskusni nasad. Tu se bodo z družniki lahko marsikaj naučili. Na dveh hektarjih površine bodo posadili okrog tisoč prtiličnih dreves raznega sadja. Sadike vzgaja zadruga v lastni drevesnici. Razvoj in hitrejši napredek sadjarstva v Kanalski dolini je mogoče pospešiti s pridelovanjem štirih sort jabolk, ki v teh krajih najbolj uspevajo. To so sorte sevka, jonatan, krivopecel in boskopski kosmač.

RAZDELITEV LANSKIH DOHODKOV

Posamezni obrati in odseki zadruge so lani dobro gospodarili, čeprav njihovo dejavnost nekoliko ovira precejšnja režija, ki je posledica precejšnjega delovnega okolišča. Ustvarili so okrog 63 milijonov dinarjev pro-

meta, letos pa se bo, kot kaže, povečal za nadaljnja dva milijona dinarjev. Od lanskega dobička, ki je znašal skoraj 890 tisoč dinarjev, bodo letos uporabili okrog 338 tisoč dmarjev za investicije v kmetijstvo, 223 tisoč dinarjev za pospeševanje posameznih kmetijskih panog, dalje 296 tisoč din za razne sklade in v nekatere druge namene.

V minulih letih je kmetijstvo v Kanalski dolini nekoliko zasenčila industrija, ki se je precej razvila zlasti v Anovem in Kanalu. Toda glede na značaj teh krajev je jasno, da je kmetijstvo bilo in bo tudi v prihodnje ostalo najbolj pomembna gospodarska panoga. Njegova bodočnost pa je predvsem v sadjarstvu in živinoreji, ki ju je zato treba tudi najbolj pospeševati. M. D.

Za boljši uspeh Šaleškega festivala

Šoštanjka občinska Zveza Svobod in prosvetnih društev je že razdelila delo za letošnji program, ki je zelo zahteven, v več komisij. Med njimi čaka levji delež glasbeno sekcijo, ki se na Šaleški festival pridno pripravlja. Na zadnji seji je pregledala opravljeno delo in se predvsem pogovorila o Šaleškem festivalu. Tako bodo na njem nastopali pevski zbori iz Šoštanja, Velenja, Smartnega ob Paki, Sentilja pri Velenju ter skupina pevcev iz Raven in Lokovice. Na festivalu bodo prav tako nastopili pionirji iz Šoštanja, Velenja in Sentilja ter Smartnega ob Paki.

Združeno bosta nastopali godbi na pihala šoštanjke in velenjske Svobode, ki jo bo vodil tov. Marin. Prav tako bo skupno nastopil orkester, ki bo izvajal razen venčka narodnih pesmi dela poznanih klasikov. Program bo poživljal tudi nastop solistov.

Navedeni ansambli bodo imeli po en nastop v Šoštanju, Velenju, Smartnem ob Paki in Sentilju. Vsi nastopi bodo pred glavnim dogodkom — festivalom, ki bo 3. julija na letnem gledališču ob Velenjskem jezeru. Tako predvidevajo pred festivalom 16 raznih vokalno-instrumentalnih prireditev.

Po točki o festivalu so se še pogovorili o širjenju naše pesmi

UDELEŽITE SE V MAJU

žrebanj Jugoslovanske loterije v Sloveniji

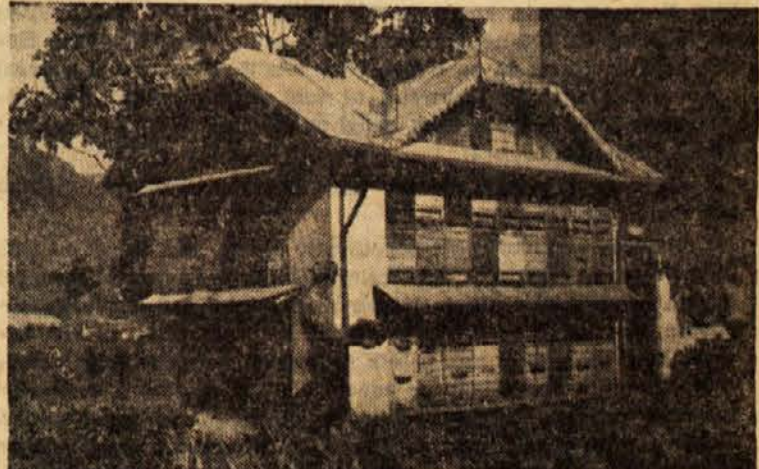
in glasbe v oddaljene vasi Velenja in Šoštanja. V ta namen so že ustanovili moški pevski oktet v Velenju, ženski pevski kvartet v Velenju in instrumentalni kmečki kvartet v Šoštanju in Velenju. Razen naštetih bodo sodelovali še harmonikar iz Smartnega ob Paki ter napovedovalca iz Šoštanja in Velenja.

Tudi kulturna ekipa, ki bo štela 25 članov, bo lahko zelo uspešno opravljala svoje delo. Teži jo le vprašanje prevoza. Vendar je prepričana, da ji bodo pomagala večja podjetja v Velenju, Šoštanju in Smartnem ob Paki.

Ob koncu so še sprejeli predlog, da bi omogočili ustanovitev glasbenega oddelka šoštanjke šole v Smartnem ob Paki. Tam si tako šolo zelo želijo.

Iz dela Počitniške zveze v Velenju

Na nižji gimnaziji v Velenju že dve leti deluje Počitniška zveza. Na zadnjem rednem sestanku so se pogovorili, da bodo letos letovali v Hercegovnem in Zeleniki.

Čebelnjak s 50 AŽ panji v Morskem pri Kanalu ob Soči

DNEVNE NOVICE

Danes sveže morske ribe.

Tombola na Gradu v nedeljo, dne 12. maja, ob 3 popoldne je največja spomladanska prireditve v Ljubljani. Prijeten sprehod, lep razgled in možnost vrednostnega dobitka med 500.000 dinarjev vrednosti. Zato Ljubljanci in okoličani - pohitite v nedeljo na Grad.

FLEX je samo prvovrsten. Flex čisto čisto zmanjka na trgu, ker pri produkciji ni nobenih nadomestkov. Flex je vedno prvovrsten.

Kar ni bilo mogoče včeraj, je danes. Teint Bell ROŽNO MLEKO je po surovinah osigurano. Odlične izdelke za naše žene.

PREDAVANJA

Kemični inštitut »Boris Kidrič« SAZU in Slovensko kemijsko društvo. Sekcija za goriva, vabita na predavanje dr. D. W. van Krevelena, profesorja Univerze v Delftu in direktorja Centralnega laboratorija drž. nizozemskih premovalnikov »O načinu raziskovanja strukture premovalnikov« ki bo v ponedeljek, 14. maja, ob 18 predavalnici Kemičnega inštituta »Boris Kidrič«, Hajdrihova 19.

Slovensko zdravniško društvo vabi vse zdravnike in medicince višjih mestrov na predavanje, ki ga bo imel v petek, dne 11. maja ob 19 v predavalnici Interne klinike asist. II. medicinske klinike na Dunaju dr. Herbert Vetter, strokovnjak za radioaktivne izotope v medicini, o temi: »Studij krvnega obtoka s pomočjo radioaktivnih izotopov«.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti vabi na javno znanstveno predavanje, ki je namenjeno širši zainteresirani krogu. 10. maja 1956 ob 18 bo predaval v dvorani SAZU doc. dr. Dunaj Hadži, hodi sodelavec Kemičnega inštituta »Boris Kidrič«. Tema: Pota in cilji teoretične organske kemije.

Redni sestanek internistične sekcije SZD bo v soboto, 12. maja, ob 10 popoldne v predavalnici Interne klinike. Predaval bo asist. dr. Vetter iz Dunaja o temi: »Prenosna železa«.

Geografsko društvo Slovenije vabi na predavanje tov. prof. Habeta »Kraški svet Svabske Alpe«, ki bo v sredo, 9. maja ob 20 v balkonski predavalnici Univerze.

Srce in ožilje (krvni pritisk, skleroza, tromboza), ledvice (vnetje, kamni, pesek), notranje žleze (prostin, Basedow), živec (nevralgija), nivojevalni svet Svabske Alpe, Slatina Radenci. Odprto od 1. maja dalje. - Zahtevajte prospekte. Zdravje je prvi!

KONCERTI

Glasbena šola v Mostah prireja svojo javno produkcijo v četrtak, 10. maja ob 20. uri v Veliki dvorani Slovenske filharmonije.

GLEDALIŠCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA
Sreda, 9. maja ob 20: Cankar: »Hlapci«. Abonma S. Slavčičeva predstava ob 20-letnici rojstva Ivana Cankarja.
Četrtek, 10. maja ob 20: Cankar: »Hlapci«. Abonma U.
Petek, 11. maja ob 15.30: Cankar: »Hlapci«. Abonma Petek popoldanski; ob 20.30: Smole: »Potovanje v Koromandijo«. Abonma T.
Sobota, 12. maja ob 20: Smole: »Potovanje v Koromandijo«. Abonma H.
Nedelja, 13. maja ob 20: Cankar: »Hlapci«. Izven in za podelžje.
Opozorjamo, da bo začetek dramske večerne predstave v petek, dne 11. maja izjemoma od 20.30.

OPERA

Sreda, 9. maja ob 20: Akademija Zvez Svobod in prosvetnih društev Slovenije - V počastitev 80-letnice rojstva Ivana Cankarja.
Četrtek, 10. maja ob 20: Massenat: »Manon«. Zaključena predstava za TSS.
Petek, 11. maja: Zaprt.
Sobota, 12. maja ob 19.30: Verdi: »Traviata«. Gostuje baritonist Marcel Ostashevski. Izven in za podelžje.
Nedelja, 13. maja ob 19.30: Puccini: »Tosca«. Premiera.
V nedeljo, 13. maja, bo v Operi premiera nove uprizoritve Puccinijeve »Tosce«, v kateri bodo glavne vloge peli: Tosca - Vilma Bukovčeva, Cavardossi - Miro Branjik, Scarpia - Samo Šmerkolj. Uprizoritev so pripravili: dirigent Bogo Leskovic, režiser Ciril Debevec, scenograf akademski slikar Marjan Pilberšek, vodja zboru Jože Hanc, kostume pa je zasnovala Marija Kobjeva.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Sreda, 9. maja ob 20: F. G. Lorca: »Mariana Pineda«. Abonma red.
Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.
Petek, 11. maja ob 20: Peppino de Filippo: »Ni res, pa le verjamem«. - Abonma LMS L.
Sobota, 12. maja ob 20: Peppino de Filippo: »Ni res, pa le verjamem«. Izven.
Nedelja, 13. maja ob 15 in 20: Herman Wouk: »Zadeva Caine«. Izven. Gostovanje Mestnega gledališča Celje.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sreda, 9. maja ob 15 in 19.30: Schiller: »Maria Stuart«, tragedija, gostovanje v Brežicah.
Sobota, 12. maja ob 20: Wilde: »Idealni soprog«, igra, izven.
Nedelja, 13. maja ob 15.30: Popović-Pregarj-Deljak: »Jara meščanka«, veseloigra, popoldanska predstava; ob 18: Podar: »Uspavanka«, veseloigra, gostovanje v Trebnjem; ob 20: Wilde: »Idealni soprog«, igra, izven, večerna predstava.
Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon št. 32-860.

Čestitka

50-letnico je praznoval včeraj tovariš Janko Duh, predsednik delavskega sveta Tiskarne Ljudske pravice. - Iskreno mu čestita kolektiv.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakovski) trg
Sobota, 12. maja ob 17: Tauffer-Novy: »Moja in živali«.
ob 20.30: Kuret: »Obuti maček«.
Nedelja, 13. maja ob 11: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«.

Ročne lutke

Resljeva cesta 28

Sreda, 9. maja ob 10: Gostovanje na Zalem hribu; ob 12: Gostovanje v Renčah; ob 18: Gostovanje v Sempasu.
Četrtek, 10. maja ob 9: Gostovanje v Mirnu; ob 11.30: Gostovanje v Sempetru pri Gorici; ob 15: Gostovanje v Sempetru pri Gorici (Bolnica za kostno tuberkulozo).
Nedelja, 13. maja ob 17: Simončič-Pengov: »Medveda lovimo«. V primeru sončnega vremena predstava v gledališču ročnih lutk odpade.
Vstopnice za obe gledališči in vse ljubljanske predstave od četrtka dalje od 10-12 v upravi Mestnega lutkovnega gledališča, Resljeva cesta 28, telefon 32-029 in pol ure pred predstavo pri gledaliških blagajnah.

Ljudsko revijo Prešernove

družbe

OBZORNIK

dobite v vseh knjigarnah, kioskih, trafikah

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniške dežurne službe na Jesenicah ima od 11. maja dr. Milan Čeh, Titova cesta 4.

KINO

»RADIO«: Ameriški film: »Selina«. Predstavi ob 18 in 20.
»ZIROVINA«: Amer. barvni film: »Dvoboj v džungli«. Predstava ob 20.

IZ DOMŽAL

KINO

Amer. film: »Podkupnina«. Predstavi ob 18 in 20.

VESTI IZ TREBOVELJ

KINO

»SVOBODA-CENTER«: Jugoslov.-avstrijski film: »Poslednji most«.
»SVOBODA-DOBRNA«: Ameriški film: »Z vragom so trije«. Predstavi ob 17 in 19.

Vertikalna stružnica

tip SE 2 F

dve prijemni glavi, montirani na povprečnem drsišču ~ maksimalni premer struženja 1450 mm ~ maksimalna višina izdelka 1000 mm ~ moč 15 KS

Ugodna dobava

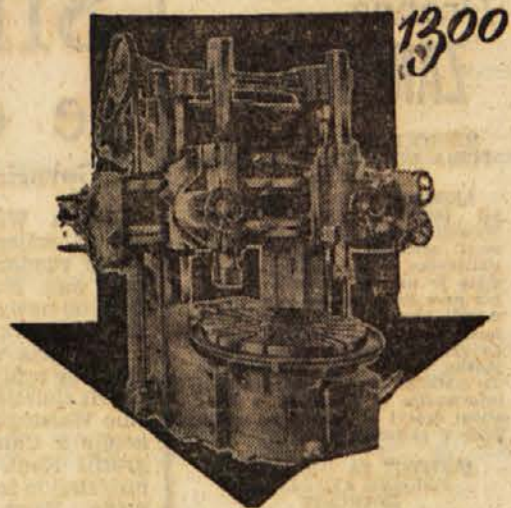
»Technoimpex«

madžarsko zunanjetrgovinsko podjetje za stroje, BUDIMPEŠTA 62, pošt. predal 183, MADŽARSKA

Zastopnik: Jugomontana, Beograd

OBILICEV VENAC 4

SE 2 F

TECHNOIMPEX

RADIO LJUBLJANA

spored za sredo, 9. maja 1956:
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) - 6.10-6.20 Reklame - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 11.00 Radijski koledar - 11.05 Pevke in ritmi - 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo: Herbert Ruland: Ljudje v boju zoper moskito (ponovitev) - 12.05 Nekaj dvočrkovih slovenskih plesov - 12.30 Kmetijski nasveti: France Pirnat: Ureditve vrta, II. - 12.40 Krešimir Baranovič: Makedonska sulta - 12.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.35 S pesmijo po Jugoslaviji (Makedonske in šiptarske pesmi in pleši) - 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: a) Zajokala je stara smreka, b) Začarano kolo (ponovitev) - 14.35 Mali glasbeni mozak - 15.15 Pariški zvoki (pojo priljubljene pevec chansonov) - 15.40 Utrinki iz literature: Vasilij Grossman: Zvijenje, II.
16.00 Popoldanski simfonični koncert - 17.15 Zeleni svet, poslušajte! - 18.00 Radijska univerza: Dr. Voglar: Alkoholi - 18.15 Igra orkester Georg Melachrin - 18.30 Za dom in žene - 18.40 Pesmi slovenskih skladateljev poje Mariborski komorni zbor - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Prenočnice ob 20-letnici rojstva Ivana Cankarja - 22.15-23.00 Jazz cocktail - 23.15-23.00 UKV program: Nočni komorni koncert - 23.00-24.00 Oddaja za tujino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA

Sreda, 9. maja 1956 lekarna »Studenti«, Gorkova ul. 12.
Četrtek, 10. maja 1956: lekarna »Center«, Gosposka ul. 12.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »Mladostne sanje«.
UDARNIK: Italijanski film: »Nehvaležno srce«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 9. maja ob 19.30: Polič: »Deseti brat«. Red LMS-2. Gostuje basist Ladko Korosec.
Četrtek, 10. maja ob 15: Auber: »Fra Diavolo«. Red LMS-3.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Sreda, 9. maja ob 20: D. Fonvizin: »Brigadir«. Premiera. Premierski abonma in izven.
Četrtek, 10. maja ob 15: D. Fonvizin: »Brigadir«. III. srednješolski abonma; ob 20: D. Fonvizin: »Brigadir«. Četrty abonma.
Petek, 11. maja ob 15: D. Fonvizin: »Brigadir«. I. srednješolski abonma; ob 20: I. Cankar: »Podobe iz sanj«. Proslava 80-letnice Cankarjevega rojstva, izven.
Sobota, 12. maja ob 20: D. Fonvizin: »Brigadir«. Sobotni abonma in izv.
Nedelja, 13. maja ob 15 in 20: Wouk: »Zadeva Caine«. Gostovanje v Mestnem gledališču v Ljubljani.

KINO

»UNION«: Ameriški barvni film: »Generalni inspektor«. Predstavi ob 18 in 20.
»DOM«: Angliški film: »Vitez iz Ipenke«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

IZ ŽALČA

KINO

Francosko-italijanski film: »Villa Borghese«.

IZ PTUJA

MESTNO GLEDALIŠČE PTUJ

Četrtek, 10. maja ob 16: Dragutin Dobričanin: »Skupno stanovanje«. Abonma red LMS-2.
Četrtek, 10. maja ob 20: Dragutin Dobričanin: »Skupno stanovanje«. Abonma red »B« in izven.
Sobota, 12. maja ob 20: Dragutin Dobričanin: »Skupno stanovanje«. Abonma in izven. Gostovanje v Ljutomeru (Dom kulture). Predprodaja vstopnic pri blagajni kina.
Nedelja, 13. maja ob 15: Dragutin Dobričanin: »Skupno stanovanje«.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO

»PARK«: Francoski film: »Edvard in Karolina«.

Umrlj so v Ljubljani

Josep Butkovič, upokojenec, rojen 1868, Izanska cesta. Pogreb bo danes ob 14.30 na Zalah.
Ivan Mersrko, invalid, rojen 1902, Migolca 8. Pogreb bo danes ob 15 na Zalah.
Edvard Prinčič, upokojenec, rojen 1894, Gestrinova 3. Pogreb bo danes ob 15 na Zalah.
Ivan Kravž, upokojenec, rojen 1888, Vodovodna 50. Pogreb bo danes ob 16 na Zalah.
Dr. Gvido Rant, duhovni svetnik, rojen 1880, Prešernov trg 4. Pogreb bo danes ob 16.30 na Zalah.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Češki barvni film

»JAN HUS«

Tednik: Filmske novosti št. 18. Predstave ob 16, 18.30 in 21. V glavni vlogi Zdenek Siepanek in Marie Tomáševa. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

Ameriški barvni film

»Destry«

Tednik samo pri zadnjih dveh predstavah. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 19 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

Bell Starsova hčerka

Tednik. V glavni vlogi Ruth Roman, George Montgomery in Rod Cameron. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »KOMUNA«: Angliški film:

»Razdvojeno srce«. Tednik: Filmske novosti št. 18. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Yvonne Mitchell.

KINO »SOCA«: Mehški film: »Trije pustolovci«.

Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

KINO »VIC«: Mehški film: »Trije pustolovci«.

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Dagobert Rodriguez.

Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: Ameriški barvni film:

»Destry«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic samo uro pred pričetkom predstave. V tednu RK se pobira od vstopnice 3 din.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8,

predvaja za mladino nemški film: »Dvojčica«. Predstave vsak torek, četrtek in nedeljo ob 10, ob 15 pa vsak dan, razen nedelje.

KINO »LITOSTROJ«: Italijanski film:

»V vrtincu greha«. Tednik: Filmske novosti št. 12. Predstava ob 20. - Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »SISKA«

Italijanski film

»Na konici meča«

V glavni vlogi: Frank Latimore in Milly Vitale. - Predstave ob 18, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Petek, 11. maja ob 16: Ivan Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«. Zaključena predstava za tovarno »Iskra«.
Sobota, 12. maja ob 20: »Velika beseda«. Gostovanje v Kropi.
Nedelja, 13. maja ob 16: Ivan Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«. Izven in za podelžje.

KINO

»STORŽIC«: Ameriški barvni film: »Poslednji sem videl Pariz«. Predstave ob 16, 18 in 20. Danes zadnjkrat. V glavni vlogi Elisabeth Taylor, Van Johnson, Donna Reed in Walter Pidgeon.

LETNI KINO »PARTIZAN«: Amer. film: »Kraljica Kristina«.

ob 20. V glavni vlogi Greta Garbo in John Gilbert. Danes zadnjkrat.

Z BLEDA

KINO

Ameriški film: »Kraljica Kristina«. Predstavi ob 18 in 20.30.

DROBNI OGLASI

GOSPODINJSKO POMOČNICO, samostojno, z znanjem kuhe, k 3-članski družini - sprejemno (otrok 3 leta). Pisemne ponudbe z navedbo zadnjega službovanja je treba poslati podružnici »Ljudske pravice« v Mariboru. M 172 d

RAZPIS. Splošno mizarstvo in kolarstvo Dobruje razpisuje mesto upravnika. Pogoji: mojstrski izpit iz mizarstva stroke in 5-letna praksa. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru. 1823

KNJIGOVODKINJO, finančno, išče srednje industrijsko podjetje v Ljubljani. Predpogoj vestnost in doslednost. Plača po dogovoru. - Ponudbe v upravo LP pod »Takoj«. 1824

SVARIM VSAKOGAR pred nakupom dvočlanske znamke »Steyers«, št. 110719. Sajšek Verena, Maribor, Ruška 25. M 173

PREKLICUJEM besede, ki sem jih izrekel proti Stanetu Rokavec, ker so bile neresnične. 1822

FRIED KRUPP Motoren und Kraftwagenfabriken G. m. b. H. ESSEN

AVTOBUSNE ŠASIJE - nosilnosti 60 do 100 potnikov

Table with 2 columns: Model name and load capacity. Includes BUEFFEL, MUSTANG, TIGER, CYKLOP, GIGANT, DRACHE.

Različne vrste komunalnih vozil, in sicer: VOZILA ZA ODVAŽANJE SMETI, VOZILA ZA PRANJE IN ČIŠČENJE ULIC, VOZILA ZA ČIŠČENJE GREZNIC itd.

GENERALNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO »INTERIMPEX«

POSLOVALNICE: BEOGRAD - Vuka Karadžića 7 - Tel. 23-694, ZAGREB - Marinkovičeva 7 - Tel. 33-424, LJUBLJANA - Tavčarjeva 11

TE DNI BO ŠLO SKOZI MARIBOR, ZAGREB, BEOGRAD, NIŠ, SKOPLJE 60 KAMIONOV ZNAMKE KRUPP-»MUSTANG«.

Drobne ZANIMIVOSTI

MUSSOLINIJEVA LJUBAVNA PISMA OSTANEJO V TAJNEM ARHIVU

Ljubavna pisma, ki jih je pisal fašistični diktator Benito Mussolini svoji ljubici Clari Petacci, ostanejo v tajnem arhivu italijanske vlade. Apelacijsko sodišče je namreč razveljavilo odlok prve instance, po katerem bi morali pisma izročiti družini Petacci. Družina Petacci je trdila, da gre za privatna pisma. Italijanska vlada pa se je postavila na stališče, da so v pisnih tudi informacije o dogodkih in fašistični državi in da zato ne smejo priti v privatne roke.

INSTITUT ZA BOTANIKO POLJSKE AKADEMIE ZNANOSTI

Predsedstvo poljske vlade je sklenilo ustanoviti inštitut za botaniko kot stalno znanstveno raziskovalno ustanovo poljske Akademije znanosti. Naloga inštituta s sedežem v Krakovu bo, da bo vsledil znanstveno delo s področja botanike. Inštitut bo izdelal mnogo znanstvenih del, obsegajočih več zvezkov pod skupnim naslovom »Poljska flora«.

NOVI POSKUSI Z ATOMSKIM OROJEM

Ameriška komisija za jedrsko energijo poroča, da so napravili v Sovjetski zvezi nedavno nov poskus z atomskim orožjem. Iz poročila ni razvidno, ali je šlo za atomsko ali vodikovo bombo. Ameriške vojaške oblasti pripravljajo poskus z vodikovo bombo na koralnem otoku Eniwetok, in sicer 1. maja. Ogladali si ga bodo lahko tudi novinarji in fotoreporterji, ki jih bo 15. Napovedani so tudi angleški poskusi z atomskim orožjem na otokih Monte Bello pred avstralsko obalo, in sicer po 1. maju. Datum pa še ni določen.

Shakespeareova slava je ostala nezasenčena

Govorice, da slavni angleški pesnik ni avtor svojih del, so dokončno ovržene

Slava Williama Shakespeara kot največjega dramskega pesnika je vendarle preživela letošnji prvi maj. Na ta dan so namreč doživeli newyorški novinar in gledališki kritik Calvin Hoffman in z njim cela vrsta podobnih interesentov bridko razočaranje, ko so odprli stoletja staro grobnico družine Walsingham v cerkvi sv. Nikolaja v Chislehurstu v angleški grofiji Kent. Angleško notranje ministrstvo je to po petih letih dovolilo. Tako je »rehabilitiralo« slavnega pesnika in na mah ovrгло vse govornice, da Shakespeareova dela v resnici niso njegova.

O tem sporu smo že večkrat poročali. Shakespeareova dela naj bi bil po zatrjevanju Calvina Hoffmana napisal njegov vrstnik Christopher Marlowe. Hoffman je trdil, da leže v omenjeni grobnici važni dokumenti o tem. Isto so trdili tudi nekateri umetnostni zgodovinarji. Dokumenti naj bi zlasti pokazali, da Marlowe, pesnik »Doktorja Fausta« in »Malteškega Zida« ni bil zaboden leta 1593 med pretepom v krčmi, marveč da so zabodli nekoga drugega. Marlowa pa naj bi bil rešil njegov pokrovitelj Walsingham. Hoffman se je ukvarjal z zbiranjem dokazov celih 22 let in živel v prepričanju, da je Marlowe živel v času pretepa v gostilni pri svojem pokrovitelju in pisal svoja dela pod imenom, »izposojenim v ta na-

men od povprečnega londonskega igralca in gledališkega producenta«, namreč Williama Shakespeara. Angleški tisk pa je bil glede Hoffmanovih trditve ves čas zelo skeptičen. Priložnost, da bi zasen-

stvu, ko mu je prišla v roke neka knjiga iz 16. stoletja, delo nekega Michela Agnola Floria. V njej naj bi bile povsem enake ideje, kakor jih nahajamo v »Hamletu«. Ta knjiga je izšla v Italiji že leta 1549, torej že pred Shakespeareovim rojstvom. Florio je živel več let v Londonu, kjer se je oženil. Njegov leta 1553 rojeni sin Giovanni je bil dober Shakespeareov prijatelj. Njegov oče je imel kot krivoverec in bržčas tudi protestantovski konvertit dovolj razlogov, da ni šilil v javnost. Svoji dve knjigi »Prvi sadovi« in »Drugi sadovi« je napisal v italijanščini, v angleščino pa ju je prevedel njegov sin in izdal pod imenom svojega prijatelja Shakespeara. Razen tega je Paladino baje našel v Messini kroniko, v kateri je govora o uprizoritvi nekega dela Michela Agnola Floria v siciljskem narečju, namreč »Tantu trafficu pe'nennti.« Naslov tega dela je dobesedni prevod Shakespeareovega »Much Ado About Nothing« — Mnogo hrupa za nič.

Tedaj se je Paladino vprašal, kako da se je Shakespeare umaknil iz literarnega življenja prav tisto leto, ko je Michel Agnolo Floria umrl? In kako more biti verjetno, da Shakespeare, ki se je v svojih delih izkazal temeljitega poznavalca mnogih uglednih italijanskih pisateljev, ob smrti ni zapustil niti najmanjše knjižnice. Nasprotno pa je zapustil Florio svojemu sinu obsežno knjižnico. Tako je prišel Paladino do sklepa, da je pisal Shakespeareova dela Florio v tesnem sodelovanju s svojim sinom.

Fantaziranje in slavohelepe teh dvomljivcev je zdaj z enim udarcem dokončno pokopano. Ko so namreč odprli grobnico, so našli pod plastjo peska obokano drugo, globljo grobnico. V njej so opazili skozi luknjico v oboku svinčeno krsto (Shakespeareovo), za katero pa niso imeli dovoljenja, da bi jo odprli. Predstavniki oblasti so osuplemu Hoffmanu povedali, da so že zdavnaj vedeli, kaj je v grobnici, ker jo uporabljajo za pokopavanje mrličev že od leta 1893. Marmorno ploščo so položili nazaj in Hoffman se je obrisal pod nosom.

Ali ni ljubka ta črna deklica? Pravkar je prilezla iz velikega betonskega obroča, ko se je s sovrstniki igrala igro, ki je znana širom po ZDA — »Sledi vodniku«. Toda med belimi in črnimi otroki vladajo v nekaterih južnih državah ZDA še vedno velike razlike. Čeprav je Vrhovno sodišče s svojim odlokom odpravilo raso razlikovanje v šolah, morajo tu otroci še vedno posebej ločene osnovne šole. Toda časa se ni moč upreti in prišel bo dan, ko bodo na vseh šolah v ZDA sedeli beli in črni otroci v istem razredu, v istih klopih, kakor vidite na naši spodnji sliki.

V AMERIKI SO NAPOVEDALI BOJ TORNADOM

Najprej bodo spuščali visoko v zrak rakete z avtomatičnimi kamerami za snemanje teh nevarnih zračnih vrtnicev

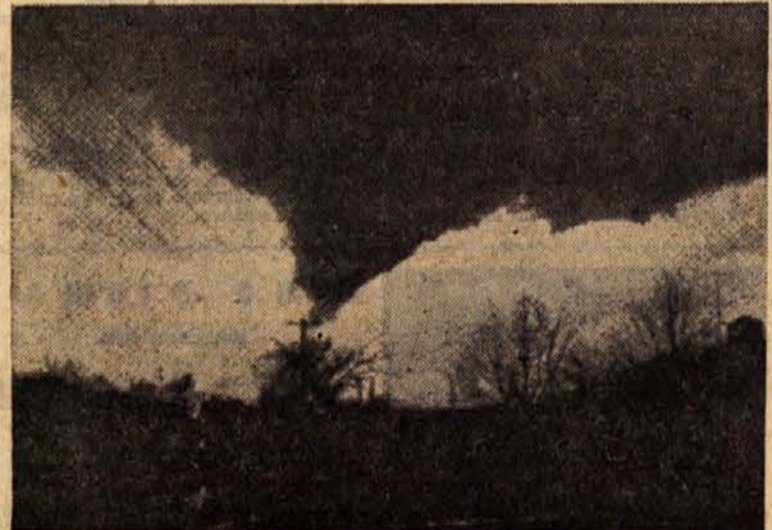
Iz Mehliškega zaliva izvirajoči zloglasni tornadi ali silni zračni vrtnici, ki podirajo hiše, pulijo drevesa s koreninami in ubijejo na stotine ljudi, so napravili lani v Ameriki spet veliko škodo. Zato

se je ameriška tehnika lotila naloge, da ukroti te strašne naravne sile. Najprej bodo spuščali 120 do 200 km visoko rakete, ki bodo že daleč od obale z avtomatičnimi kamerami snemale tornade in be-

ležile njihovo pot, tako da bo moč pravočasno ukreniti vse potrebno, da bo škoda čim manjša, ali pa celo spremeniti njihovo smer. Stroški za prvo fazo boja proti tornadom bodo znašali preračunano v naš denar kakih 260 milijonov.

Pozneje bodo potresali iz letal ledene kristale in zgostili na nevarnih krajih oblake tako, da bodo tornade odvrnili ali pa jih razbili in razpršili. Razen tega bodo zgradili na področju od Floride do Trinidada 27 opazovalnih stolpov, iz katerih bodo strokovnjaki z meteorološkimi baloni, antenami itd. ugotavljali, da se bližajo tornadi in kontrolirali njihovo pot. Naposled bodo posebne letalske eskadrilje z nešteti instrumenti, elektronskimi »možgani« itd. pravočasno beležile bližajočo se nevarnost in opozarjale ljudi, da jih ne bo presenetila.

Vprašnje je seveda, ali bodo s temi ukrepi res zadržali tornade v njihovi hitrosti in zmanjšali njihovo rušilno moč ali pa bodo lahko samo nekoliko natančneje in pravočasneje obveščali prebivalce ogroženih področij, da se bližja nevarnost. Prav v primeru tornadov vidimo, da človeštvo v boju z naravnimi silami še ni kaj pridno napredovalo.

V zadnjem času smo že večkrat poročali, da so tornadi opustošili nekatere predele ZDA. Ta slika prikazuje posnetek tordana, ki je divjal prek države Michigan. Mesto Hudsonville je bilo popolnoma uničeno. Pri tem je bilo ubitih 20 oseb, 200 pa težko poškodovanih.

Mesto brez cestnih križišč

Nemški arhitekt dr. Hans Reichow, znan po mnogih regulacijskih načrtih, ja zasnoval »organjsko mesto« z »naravnimi ulicami in cestami«. Zgradili ga bodo kakih 10 km pred Bielefeldom ob avtomobilski cesti Köln—Hannover in imelo bo kakih 16.000 prebivalcev. Vse drugo bo v novem mestu, tovarne, hoteli itd., samo križišča ne bo imelo nobenega. Imenovalo se bo Sennenstadt. Arhitekta je pri snovanju načrtov tako rekoč »navdihnila narava«. Nikjer v naravi ne nahajamo pravokotnih križišč dveh poti, kakršna imajo večja mesta v svojem cestnem omrežju. Kar pogledamo žilice zelenega lista. Na robu vidimo mnogo drobnih žilic in vse se stekajo k močnejšim, iz njih pa na-

posled v veliko debelo glavno žilo. Enak je tudi sistem potokov in rek na zemlji.

In ta naravni vzorec je uporabil arhitekt Reichow, ko je delal načrte za novo mesto. Ceste in ulice na robu mesta bodo široke samo toliko, kolikor je nujno potrebno. Vse se bodo stekale v središču mesta v širše ceste in ulice, nikjer pa ne bo križišča. Sredi mesta bodo stala javna poslopja, okrog njega pa bo speljana krožna cesta. Vozila bodo lahko vozila samo v eni smeri in se vračala samo po krožni poti.

Kakšne prednosti bo imelo novo mesto? Arhitekt pravi, da bo v njem predvsem manj prometnih nesreč. Statistike namreč kažejo, da se zgodi največ nesreč na cestnih križiščih. Gradbeni stroški bodo približno za 40% manjši, kakor bi bili, če bi zgradili običajno mesto z mnogimi cestnimi križišči. Slika mesta ne bo enolična, hladna in toga, ker se je arhitekt učil pri naravi. Novo mesto bo vzorec za graditev mest v prihodnosti. Vse hiše v njem bodo stale tako, da bo sonce obsevalo pročelja vsaj popoldne.

Novo mesto bo seveda pravi raj za pešce. Pešcu bo treba prehoditi samo tri kilometre skozi središče mesta, in na vsej poti ne pojde čez nobeno križišče. Promet bo znatno mirnejši, avtomobilistom ne bo treba toliko hupati, vse se bo razvijalo gladko, živci prebivalcev ne bodo trpeli. Uresničenje dr. Reichowega načrta ne zadeva več na nobene ovire. Gradbeni stroški za 3400 stanovanj bodo znašali nekaj nad 7 milijonov mark.

Tudi v tujini se že zanimajo za načrte »organjskega mesta«. Celo Američani so že spregovorili o njem kot »o osmem svetovnem čudesu«. V nekaterih tujih deželah bodo začeli v kratkem prikazovati barvni film, da bodo ljudje videli model novega mesta. Dograjeno bo v 3 do 4 letih.

SODOBNA REKLAMA

V nekem londonskem turističnem uradu disi reklamni stroki z naslednjim napisom:

»Obiščite Rim, mesto, v katerem so prikazovali film »Quo vadis.«

DUHOVITOST

Mlad pisatelj pride k že slovoecemu, da bi zvedel kaj o nje govem novem gledališkem delu. »Vedel bi radi,« ga vpraša slovoec pisatelj, »kaj se dogaja v mojem delu?« Torej: 1. dejanje: mož vpraša: ali me ljubiš? in žena odgovori: ljubim te. 2. dejanje: mož vpraša ali me ljubiš? in žena odgovori: ljubim te. 3. dejanje: mož vpraša ali me ljubiš? in žena odgovori: ljubim te. »Imenitno,« vzkljike nadobudni pisatelj, »toda rad bi vedel, čem je tu duhovitost.«

»Duhovitost?« meni že slovoec pisatelj. »Duhovitost je kratko malo v tem, da je žena zmerila ista, mož pa vsakikrat drugo.«

»Zdi se mi, da je že skrajni čas da začnem ljudi buditi.«

»Odkar sta kupila motorno kolo, sta nekam čudno spreminjena.«

JURCEK RISE

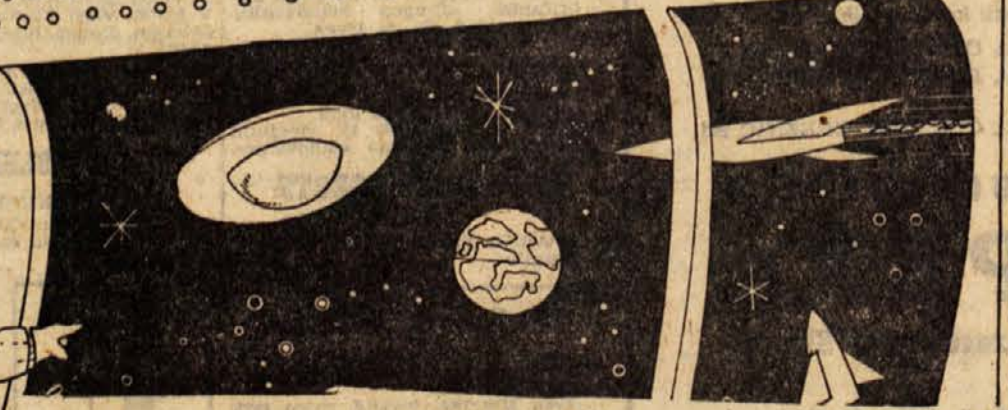
PISE: V. GRAD
RISE: JURCEK

5

Izlet na Luno

»Čemu pa tehtate raketo?« je hotel vedeti Jurček.

»Zato, da ugotovimo njeno težo,« je pojasnil medplanetni carinik. »Ko se boste vračali, jo bomo zopet stehali. To je zaradi tega, da se ne bi vrnili na zemljo lažji, kot ste odšli.«

Izletniki bi lahko odmetavali na drugih planetih prazne konzervne skatle, stanke hrane, papir in podobne reči. Na ta način bi postajala zemlja vedno lažja, drugi planeti pa vedno težji. To ima lahko strašne posledice: lepega dne bi celotno vesemirje izgubilo ravnotežje. Planeti bi začeli ubirati druga pota, zaletavali bi se drug v drugega. V vesemirju bi nastal splošen nered. Pravi konec sveta.

Zvezdoslovec se je nekaj muzal, toda carinik ga je strogo pogledal:

»Kaj pa vam gre na smeh, a? Kar računajte: vsako leto gre samo na Luno okoli dva milijona izletnikov. Vsak naj recimo odvrže tam samo za deset dekgrogramov raznih reči — koliko bi naneslo to v stotisočih letih?«

»Zelo veliko,« je resno prikimal zvezdoslovec. »Popolnoma prav imate.«